

Gore glave braćo!

Postoji sumnja, da među Slovencima, — pre i više onima, koji su izvan sokolske organizacije, a tek delimično i naknadno i među samim sokolima i sokolicama, sve pod uplivom spolja, — preovladava mišljenje, da je hrvatsko-srpski deo Jugoslovenskog Sokolstva desinteresovan prema I. Jugoslovenskom Svesokolskom Sletu, koji će se održati augusta meseca ove godine u Ljubljani. Kažimo to otvoreno, kratko i prosto. Protivnici smo svih zavijanja i svih diplomatisanja. A uvereni smo da je stvar vrlo važna.

Pa odgovaramo na to ovo:

I. Jugoslovenski Svesokolski Slet u Ljubljani o. g. u augustu mesecu, jeste zajedničko delo celoga Jugoslovenskoga Sokolstva,

celokupno Jugoslovensko Sokolstvo prima na sebe, bez ikakva deljenja na ikakove delove, sve dobro ili sve zlo što Sletom može nastati,

ma što da se govori, ma što da se čini i prividja, sve sumnje treba zgaziti, u Jugoslovenskom Sokolstvu nema Hrvata, Slovenaca ni Srba, to nije deoničko poduzeće prikrivenih egoističnih interesa, u Jugoslovenskom Sokolstvu stojimo svi skupljeni zajedno, i stegnuti kao prsti u jednoj pesnici, koju će Slet da podigne u vis!

Gore glave braćo!

Mnoge nam zmije mile pod nogama i sikću! Ne sagibajte se dole! Nego napred stupajte! I upirite poglede u ideale, samo u ideale!

Ta nismo daleko od Sleta, jedva tri meseca! I onda će cela Jugoslavija, i ceo svet da bude svedokom zajedničkog dela i zajedničke snage Jugoslovenskog Sokolstva!

Nikada nismo računali na spoljašnje savršenosti, na organizaciju poput mehaničkog stroja. Ali srce i duše imamo mladosti imamo, radosti imamo, i to ćemo u svom izobilju i preteku da dademo.

Ne precenjujemo ni poslednja trzanja u Zagrebu! Treba ovo jedanputa za svagda saznati i upamtiti: hrvatsko-srpska svadja, boj i srdnja, postoje za to, da jedni ili drugi nametnu jednima ili drugima svoju volju ili svoje mišljenje, pa da ta

volja ili to mišljenje bude onda zajedničko, veliko, zapovedno i opće; i ako nametanja ne bude, jer ga ne može da bude, onda će se dogovorno, u prekidu toga divnoga megdana, sporazumno stvoriti, bez nasilja i strasti, jedna zajednička odluka za oboje, jedna meta odrediti, jedan cilj postaviti, za oboje, za svih deset milijona, da krenu napred u sreću i veličinu rada čovečanskoga! Eto tako stoji stvar, pa zato ne precenjujemo ni poslednje zagrebačko trzanje! Ni ne podcenjujmo ga! Nego mu dajemo pravu vrednost i pravo osvetljenje. I to trzanje nije namešteno, da ometa Slet! Jer dva su se kolosa i dva diva, dva silna i dva rodjena brata, uhvatila u koštac, pa ne može ni jedan da omane, i u tom vihoru duhnula je olujica i kroz zagrebačko Sokolstvo! Eto tako stoji stvar!

Gore glave braćo!

Besmisleno je da kao anguri pogadjamo budućnost! Dužnosti treba da ispunimo, delo odredjeno treba da izvršimo kuda smo pozvani, treba da podjemo!

Naš je Slet, i naša je Ljubljana ljubavi ljubljena!

Za šesdesetgodišnjicu br. Scheinera i Vaničeka.

Prvo braćo da skinem kapu i da Vam se duboko poklonim...

Vama lično, Vašem radu, Vašim uspesima u narodu Vašem, Češkom Sokolstvu koga vodite, dozvolite da kažem, da se iskreno divim...

Stvar je toliko prosta i jasna...

Usudjujem se da zatim govorim s Vama o Sokolstvu, koje neobično volim. Pa iznevši u kratko sve, što mi izgleda važnim, izvršujem moju čestitku obojici.

Mili i dragi ljudi! —

Sloboda mišljenja ne može nikada da se okuje...

Po toj slobodi postavljam evo ovde pred vama jedno pitanje, koje glasi: što bi pisao, govorio i radio Tyrš, da je danas među nama?!..

Nije to vežbanje invencije ili težnja za senzacijom. U suštini traženja novih ideologija, kada stare ne mogu više da nahrane ljubopitstvo našeg putovanja u budućnost, u biti našeg ličnog orijentisanja u gledanju na stvari, tu je to pitanje posredno stavljeno.

Čovečanski se problemi redjaju pred našim očima jedan za drugim. Najstrašnji je i najpotresniji glad u Rusiji. Dolaze tudje rase, strani narodi, iz svih krajeva sveta. Zastanu i poklone se ovoj jedinstvenoj patnji roda ljudskog. I kažu :

ovde umire čovek od gladi, tu prestaju razlike naših jezika, boja, nacija, država i religija, ovde smo svi jednaki i svi smo jedno, i što imamo da učinimo to je da pomognemo, po cenu svoga rođenog života !

Suzimo to sada na slavenske narode i države. I suzimo to još jače na ono što je u slavenskim narodima i državama najslavenskije, na Sokolstvo. Pa onda recite, da li imam pravo da postavim pitanje pred vama, i pitam ozbiljno, odrešito i jasno: što bi pisao, govorio i radio Tyrš, da je danas među nama ?!

—
Naše sokolske brige sa Slavenkog Juga mogu u kratko da izložim ...

Dvoje je :

1) što Sokolstvo takvo kakvo je, što ono danas ima potrebnoga da učini i izvede, povodom spasenja našeg iza potopa; ima ogromnih društvenih i slavensko-čovečanskih pitanja; posle ćemo da govorimo o njima; jedno teško i tragično spomenuo sam napred; —

2) onda, da li u opće Sokolstvo ima da ostane takvo kakvo je, nacionalističko, stereotipno i večno, te da li da likvidira u jednom junačkom i poslednjem delu, ili da nakon temeljne revizije svojih gledišta podje prirodnom evolucijom na socijalno polje, bez čega živosti i života nije bilo, nema, i neće biti!

Zamislite stvar prosto ovako :

mi Jugosloveni držimo Sokolstvo iz prošlosti u rukama, kao jedan alat, jedno orudje; pa se sami sobom razgovaramo neznajući što najboljega tim instrumentom treba odmah da učinimo; onda, da li da ga nakon svršenog poslednjeg dela bacimo polomljenog u trnje, ili da ga popravimo i usavršimo za radove nove!

Svrha sokolskog društva je da jača i da razvija fizičku i moralnu snagu svoga naroda!.. Kako je to lepo rečeno, i kako je to nekada prosto i jasno bilo!

Svršetak rata doneo je slobodu. Postoje naše slobodne narodne države, gde su u glavnom sabrane narodne mase. Ne moram da razglabam sve razlike od 1914. do 1921. godine! Ali mogu ovako da rasudjujem:

da li fizičko jačanje naroda može i sme danas da bude samo predmetom privatnog rada i poduzimanja, ili je fizičko obrazovanje naroda, — u koliko je fizičko zdravlje pojedinca svojinom općom, i u koliko opće blagostanje i napredak temelji na fizičkoj jačini i zdravlju, — prirodnom i obavezatnom brigom zajednice, celine, dakle države; koje su, i kako imaju da se regulišu, danas u našoj slobodi i našem samoodređenju, odnošaji akcija privatne i oficijelne inicijative, u pogledu tako važne stvari, kao što je fizičko obrazovanje; —

svoga naroda?, — koji je to moj i svoj narod, kad nas ima troje zajedno, i svi troje su narodi; ima li boljih i većih naroda, pa da se pokorimo ili međjusobno pokoljemo; može li zdravi razum da pretpostavi potpunu pobedu, ili potpuni nestanak i jednoga od troje, kada su, kraj najjače naduvenih individualnih i separatističkih otpora, razlike strašno male, i postoje duboke sličnosti, jaka srodstva, jedan jezik, i kada, sem adicije interesa, već ono što se desilo, t. j. to ujedinjavanje, za prvi mah spolja, omogućuje zajednički i sretan život, samo ako se malo ispnemo gore i više; zar je Jugoslovenstvo nacionizam; zar ono nije nešto prostije, lepše, jače i bolje, u pravcu kretanja prema idealima Slavenstva ili čovečanstva;

a u moralnom pogledu gde je, braćo, čistoća odluke za život, da li se živeti treba, može, sme i mora samo u obliku naroda od predje, ili se može živeti i drugačije, to je ono što sve dosadašnje velike sofiste ne mogoše da reše, i to nam muti i naše sokolsko gledanje...

Zaustavljamo se kod ove prepreke:

da li fizičko i moralno obrazovanje naroda,
ili fizički i moralno obrazovanje čoveka?!

Slavenstvo?!..

Ono je siroto imalo dva lica na jednoj glavi, pa se prema vetru okretalo. Lice nasilja predstavljalo je slavenski militarizam, slavenske ekspanzije, buržoasijice i kapitalizam, govor, alkohol i novac za osvajanjem, za osvetama i odmazdama, ciljevi prevare, podjarmijivanja, zarobljavanja drugih da Slavenstvu služe. Smireno lice odbrane nosilo je u naručju zahteve t. z. istorijske pravde, apelacije na čovečnost, molbe za autonomijama, sve stiliističke proteste, literarni rad, skrivene zavere, gimnastičke ili kakve druge saveze, i potajnu spremu za odlučni čas. A konačna je svrha bila jedna: pod lepim naslovom održanja i sudelovanja u kulturi jedan netolerantan, i srdit, ešofiran nacijonalizam, besan kao pas i prema najbližem bratu...

Rat je polomio sve igračke i sva strašila. Tu je stradao nacijonalizam, a sa njime staro Slavenstvo.

Danas za nas nije Slavenstvo niti nasilje, niti odbrana, niti savez ili antanta kapitalističkih država, Slavenstvo je za nas prosti, obični, zajednički, međjučovječanski rad Slavena na *umanjavanju* bede i patnje celog roda ljudskog, Slavenstvo je za nas etička kultura sveta, Slavenstvo je za nas carstvo čoveka, božjeg stvora i brata, i kulturni *panslavizam* je za nas ideja novoga i sretnoga društva, pa Slavenstvo i čovečanstvo za nas vredi i jedno i isto...

Sa oslobodjenjem učinjen je korak od ropstva ka slobodi, ali je učinjen mehanički i s polja. Vreme je da se i unutra, u duši i u srcu ka slobodi podje. O shvatanju Slavenstva nema *niko* prava da izdaje odredbe i zapovesti, ali da kažu i da urade najlepše i najbolje što mogu, zato su pozvani svi! I među prvima je Sokolstvo!..

Sve to bez kritike onoga što je bilo! Odričem se kritike...

Valjalo bi iznaći pojave i momente, kada je Sokolstvo bilo samo po sebi začetkom kretanja i događanja, a od toga odvojiti, i negledati više na povodjenja, gde je Sokolstvo izvršavalo samo od drugih ideja ili sila određene uloge.

Jednom reči, ili je Sokolstvo zbilja samo jedna t. z. narodna vojska, t. j. nešto sa čime se u danim momentima sa bog zna koje strane raspolaže, ili je Sokolstvo samostalna i slobodnjačka četa, koja bezobzirno i neustrašivo grede putevima svojim!

Ja otvoreno priznajem da me je žao svih starih zastava, za kojima sam kroz celu mladost sretno i oduševljeno koračao. Pa ipak, danas, mogao bih da podjem samo za zastavama novim!

Kao što je *pre rata* ideja fizičkog obrazovanja „naroda u ropstvu“ morala da ima sve onda simpatične i neizbežne, boje, zvukove, pokrete, jedne organizacije (buržajske?), kulturno-političkog strujanja i gradjenja, tako i današnja ideja fizičkog obrazovanja „čoveka u ropstvu“ treba da na *tvrd, oporu i realnu jezgru* dobije zanos, lepotu i šumove svoje vrsti, pojeziju svoju...

Jedno ne mogu nikako da verujem: da se pomoću naroda postaje čovekom. To dvoje je danas duboko razdeljeno. Biti jedno znači uništiti drugo.

Naša generacija neće doživeti sintezu obojega. A do sinteze mora doći.

Problem poratnoga Sokolstva nije rešen. Ono što jeste u glavnom je snaga inercije.

Grupisano po pojedinim državama i narodima može Sokolstvo da svoju krizu preboljava pojedinačno i razdeljeno, da se *akomoduje*, da se ukoči, da polako istrune, ili da se razvija u nove oblike i podje svojim putem dalje.

Pre rata je dominantan upliv Češkoga Sokolstva držao sve na okupu. U poratnom stanju to se još ne oseća, i neznamo kako će biti. Postoji Savez Češkoga i Jugoslovenskoga Sokolstva, i to je sve. Da li je to dovoljno da Sokolstvo bude jedno, da se okupi zajedno, i da zajednički reši i odredi kuda i kako da se krene!

Ovde mogu lako da se nabace fraze. Jedna bi glasila: sedite kod kuće i radite svoj posao, sve će već biti dobro vremenom, ne treba se samo uzrujavati. Druga bi zvučala sa obratne strane: sazovite jednom sve to Slavenko Sokolstvo na otvoren sokolski sabor i diskusiju, pa da se vidimo i razumemo. I t. d. No pri svem tome nisu stvari jasne postale.

Reč Novo Sokolstvo izrečena je odmah krajem 1918. godine. To ne znači u prvom redu kontrast prema nekom Starom Sokolstvu. Ali je tu ideja obnovljenog i oživljenog sokolskog razvijanja. Ko će od Slavena dati *snažan i realan* impuls početka!

Uspinjanje na spirali progressa nikad ne ide lako. Zanimljivo je kako će se grupisati i postaviti sile koje zadržavaju i sile koje vuku napred, koliko će dugo trajati mrtva tačka. Jer ono što je sada, to je tek radjanje potrebe *razvijanja* Sokolstva. A to je još daleko od komponente po kojoj će kretanje da se zbude.

Blago i u Sokolstvu svima onima, koji ne umu da budu smetnja! Blago onima koji lako glede napred! Ideje dodju prvo, onda organizacije. Kad se ideje već ugase, ili transformišu u druge, organizacije još ostanu. Nikad se ne sme brkati i zameњivati ideja i organizacija. Funkcija organizacije kao takove to je nešto sasvim disparatno od funkcije ideje kao takove. Ko bi bio tako slep da ne ume da odeli formu od sadržaja! A ko bi bio tako lud da potceni jedno ili drugo!

Oprostite za svaku reč ako je nezgodna. I dajte ruku ovamo. Da se pogledamo u oči mi Slaveni danas, kad se čuje budjenje čoveka kao fijuk bure.

Mi mrzimo samo jednu stvar. To je ropstvo! Mi se bojimo samo jednoga. To je laž!

Naš je put dalek. Mi moramo da verujemo. A verujemo samo u jedno. To je čovek i čovečanstvo!

Dr. Laza Popović

Prilog karakteristici Nejugoslovenskoga Sokolstva.

III.

T. z. sokolski vjesnik, agitacioni listić gospode sa Vilsonova trga, sipa se i dalje, te širom baca i naturuje našim jugoslovenskim sokol. društvima. Tako je taj listić dospio i u Omiš. No listić je odmah povraćen nazad uz ovu popratnicu:

p. n. uredništvo sokol. vjesnika, Zagreb, Vilsonov trg; povraćamo vam u prilogu zaklopljeni broj 1. sokol. vjesnika, koji odbijamo sa indignacijom, i konstatiramo žalosnu činjenicu, da ste se usudili ovom pravom sokolskom društvu i na ogled poslati taj vaš list: separatističko-plemenske

štampanice mi inače bacamo u vatru, ie nedozvoljavamo da se takav otrov uštrcava u srea naših iskrenih sokolova; sa izdajnicima Sokolstva mi inače postupamo i drugojačije, a ne samo u ovakoj najblažoj formi; doli nedostojni i stid vas da bude; za sokolsko društvo u Onišu vodja I.

IV.

Poznata „sokolska lutrija“, za koju se toliko na razne načine agitovalo sa strane gospode na Vilsonovom trgu, izgleda da neće dobro da se izvuče, jer joj je vučenje odgodjeno! Objava o tome ovako glasi: Pročelnik Odbora za sokol. lutriju moli da objavimo, da se je vučenje lutrije, prvobitno odredjeno za dan 1. travnja o. g. moralo odgoditi na kasniji rok (kada?), jer u ovo kratko doba nije bilo moguće raspacati niti polovicu od izdanih 200.000 srećaka. Dan vučenja odredit će se naknadno. — Zar to nije dokaz kako je to sve ogromno, i lepo, i oduševljeno kod gospode na Vilsonovom trgu! A moramo da se ponovo i to zapitamo: zar oni još neprestano imaju u opće prava na tu lutriju, zar im je to još neprestano dozvoljeno, ma da su promenuli firmu?! Zar Nesokoli i sokolska lutrija zajedno?

Br. Češkoslovensko Sokolstvo o Vilsonovom trgu.

U Vestniku Sokolskom, zvaničnom listu Češkoslovenske Obce Sokolske, u br. 11. od god. 1921. izašla je ova karakteristična objava. — Sokol u Zagrebu na Vilsonovom trgu istupio je prema izvještaju Starješinstva Saveza Jugoslavenskog Sokolstva iz zajedničke organizacije jugoslavenskih sokolskih društava. Predsjedništvo ČOS raspravljajući o tom slučaju zaključilo je jednodušno ovu izjavu: Veoma žalimo, što je došlo do nemilog spora i to tim više, što se prema svim znacima radi o političkim razlozima. Nećemo nipošto da riješavamo ova vanskokolska pitanja, smatrajući, da je dužnost Sokolstva upravo to, da te sporove u narodu stišava i da radi na udruženju i zajedničkom djelovanju svega naroda. Što se tiče same proklamacije, smatramo u smislu naše organizacije za svoju dužnost uzeti na znanje, da je društvo Zagreb na Vilsonovom trgu istupilo iz zajedničke naše organizacije.“

II. Слет Банатске Соколске Жупе.

У Банату постоји соколска жупа са седиштем у Вел. Бечкерек. Ова жупа има велики национални задатак у у овим крајевима, који је пун Немаца, Мађара и Румуна. Соколи амо стоје на бранику домовине. Жупа има осамнајест друштава. Слет се приређује у Вршцу дне 24. и 25. маја. За све информације треба се обраћати на слетски одбор у Вршцу. Слетски одбор сачињавају браћа и сестре: Иван Косировић, Јован Швабић, Јоца М. Георгијевић, Светислав Стојаковић, Тихомир Стефановић, Милорад Цвејић, Влада Каначки Милутин Самуилов Др. Илија Николајевић Др. Радован Клисић, Миливој Гергеч, Ђорђе Ђорђевић, Сава Томић, Сима Рајачић, Анте Тадић, Сава Лекић, Јанез Гостић, Станоје Јанковић, Вељко Димитријевић, Милош Гренчарски, Јулка Косировић, Олга Дурса, Славко Ракић, Пера Јовановић, Лазар Марчетић, Бранко Пантелић, Богдан Димитријевић, Думан Токић и Карел Направник. Једино за саобраћај пригодом слета на жупу у Вел. Бечкерек. Уређени су одбори за приређивање слета: финансијски, за финансирање слета; грађевински, за подизање свих градња за вежбалиште; здравствени, за хигијенске уредбе и за пружање прве помоћи; одбор за станове и дочек има да се брине за уконачивање гостију и отпрему пртљага, те за дочек; забавни и свечаносни, за разонођење гостију; одбор за исхрану бринуће се за добру храну; редитељски за одржавање реда по граду и на слетишту; технички, за све што спада на вежбање и новинарско-пропагандистички, који се брине, да све извештаје шаље банатским новинама и главнијима ван Баната. Одбори су већ отпочели свој рад. Први дан биће натечања (такмачења), а други дан јавна вежба. Први и други дан биће разне соколске свечаности. Биће побрињено за добру храну и уконачивање. Вежбалиште ће бити удешено модерним трибинама, велико 6000 m². Суделоваће вежбањем и војска и велики број школске деце. Молимо све новчане заводе, који приме молбе за потпору слету, да га по могућности потпомогну. Они, који желе слету присуствовати, нека се обрате ради стана, хране и седишта на трибинама слетском одбору у Вршцу (Банат). Молимо све новине, да ово прештампају. Здравео!

SOKOLSTVO

ZAPISNIK

odborove seje Jugoslovenskega Sokolskega Saveza
v Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Predseduje brat starosta dr. VI. Ravnihar.

Navzočni: dr. Car, Gangl, dr. Fux, Kajzelj, dr. Murnik, M. Vojinović, V. Kuček, Kostnapfel, Bajželj, Cigojeva, M. Gradojević, Adela Milčinić, Ambrožič, Cobal, Šlajpah, Sušnić, Janjanin, in zastopniki žup: Beograd, Bjelovar, Banjaluka, Celj, Kranj, Ljubljana I., Maribor, Mostar, Novi Sad, Novo mesto, Osijek, Sarajevo, Split, Šabac, Šibenik, Tuzla, Zagreb, Jugoslovenska sokol. župa na Pacifiku ter zastopnik vojne major Milivojević.

Brat starosta otvori sejo, pozdravi navzoče ter konstatira sklepčnost. Spominja se 60-letnica obstoja češkega Sokolstva in predlaga, da odbor brzojavno čestita Č. O. S. k 60-letnemu jubileju. Soglasno sprejeto.

Nato se spomni obletnice smrti I. staroste Jugoslov. Sokol. Saveza dr. Oražna in smrti br. Janka Kovačiča, člana T. O., ki ga je pred kratkim iztrgala neizprosna smrt iz srede Jugoslov. Sokolstva. Omenja vrline br. Kovačiča, ki je bil pravi Sokol in ki naj bo vzor vsem bratom Sokolom. S trikratnim slava-klicem počastijo navzoči spomin obeh pokojnikov.

Za overovatelja zapisnika imenuje brata Ambrožiča in Cobala.

Brat tajnik dr. Fux javi, da so svojo odsotnost na današnji seji opravičile župe: Kragujevac, Rijeka, Zaječar ter br. Marolt, ki se je kot zastopnik Saveza udeležil glavne skupščine župe Rijeka. — Nato poda tajniško poročilo:

Po zadnji seji odbora J. S. S. se je položaj v našem Sokolstvu toliko razčistil, da se je končala zagrebška afera na Wilsonovem trgu z izstopom tega društva iz Saveza. S tem je bila za nas rešena kriza, ki je toliko časa ovirala resno delo v Sokolstvu. Odbor Sokolskega društva na Wilsonovem trgu je smatral za potrebno, da je javil svoj izstop iz Saveza javnosti z obširno spomenico. Starešinstvo je na to spomenico odgovorilo v daljšem pozivu na Sokolstvo, v katerem je razjasnilo položaj. Odbor na Wilsonovem trgu si je izbral za svojo akcijo čas, ko se vršijo po naših društvih občni zbori, ker je smatral to za najugodnejši čas za cepljenje sokolskih vrst. Poizkus se ni posrečil, ker je jugoslovensko Sokolstvo na krasen način odbilo vsako razdiralno delo v naši organizaciji. Vendar pošiljajo ti ljudje še vedno svoje agitatorje po društvih, da opravljajo razdiralna dela. Z veseljem moramo konstatirati, da je bilo jedro naše organizacije — to so vežbači — odločno na strani jugoslovenskega Sokolstva in da so ti vzdržali vsak napad na veliko idejo Sokolstva. To nam je najlepši dokaz, da je bilo naše stališče vedno pravilno in da je edino telovadnica naša prava šola. Savezu so javila do sedaj izstop sledeča društva: Wilsonov trg, Stara Gradiska, Koprivnica, Virje, druga društva do sedaj še niso javila. Po došlih poročilih je še 5 do 8 društev, ki se ne morejo odločiti za izstop. V sokolskih društvih Bjelovar, Grdjevac in Klanjec je prišlo do večjih sporov na skupščinah. Ko je starešinstvo dobilo točna in nepristranska poročila o teh dogodkih, je izključilo iz Saveza vse one faktorje, ki rujejo proti Sokolstvu. Kakor češko Sokolstvo leta 1897. in pozneje slovensko Sokolstvo, tako doživlja sedaj jugoslovensko Sokolstvo dobo čiščenja. Iz naših vrst odpadajo oni, ki hočejo imeti v Sokolstvu politično avantgardo in odklanjajo resno delo. To je za našo organizacijo le dobro in nam ne škodi, kakor ni škodovalo češkemu in slovenskemu

Sokolstvu. Mi njihove organizacije v Sokolstvu ne moremo priznati in ne moremo dovoliti, da bi sodelovali z njimi v velikem slovanskem Sokolstvu, iz katerega so se izključili sami.

Na drugi strani pa moramo zaznamovati vesel pojav med jugoslovenskim Sokolstvom v Ameriki, kjer se je začela živahna akcija za pristop k Savezu. V zadnjem času se je prijavila jugoslovanska sokolska župa na Pacifiku v Oaklandu in več posameznih društev. Starešinstvo jih je začasno sprejelo ter predlaga, da odbor sprejem potrdi. Pozvali smo vse jugoslovansko Sokolstvo v Ameriki, da se organizira po zgledu češkega Sokolstva v samostojno skupino, ki stopi nato v ožje stike z J. S. S. Upamo, da pozdravimo zastopnike ameriškega Sokolstva tudi na našem letu.

Vzlic izstopa nekaterih društev iz Saveza se število naših društev ni zmanjšalo, ker so se medtem ustanovila nova društva. Novo živahno delo je začela sokolska župa v Šibeniku, ki se je takoj po osvoboditvi na novo organizirala. Tudi tu so poskusili razni razdiralni elementi uvesti razdor, toda do sedaj jim to ni uspelo. Upamo, da bodo stali vrli Dalmatinci na straži in bodo pokazali tem razdiralcem pot, kakor je to storil starosta šibeniškega sokolskega društva.

V ostalem se razvija delo v posameznih župah normalno, vse pa je odvisno od delavnosti posameznih funkcionarjev. Treba bo urediti še župne organizacije v južni Srbiji, da ne bodo posamezna društva brez pravega vodstva. Povdarjati je treba, da so nekatere župe premalo agilne in preveč čakajo na navodila iz Saveza, temu pa pošiljajo premalo poročil o svojem delovanju in položaju. V Savezu se je ustanovil manjšinski odsek, ki ima nalogo opazovati delovanje Sokolstva v obmejnih krajih. Starešinstvo je v vednom stiku s češkoslovaškim Sokolstvom. V decembru preteklega leta so se udeležili zastopniki Saveza seje češkoslovaškega-jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Pragi, kjer so bili izvršeni važni sklepi v zadevi organizacije slovanskega Sokolstva in v zadevi našega zleta. Tozadevni sklepi so objavljeni v Sokolskem Glasniku.

Brat Petrović, Osijek, omenja k tajniškemu poročilu, da je iz osiješke župe izstopilo društvo v Stari Gradiški, ki pa je bilo zaradi svoje nedelavnosti že prej izključeno iz župe. Po naročilu osiješke župe predlaga, da naj se starešinstvo v bodoče ne bavi več z izstopivšimi društvi, enako naj tudi „Sokolski Glasnik“ ne piše o ljudeh, ki niso Sokoli, ker so izstopili iz sokolske organizacije. Predlog se soglasno sprejme.

Brat tajnik prečita resolucijo župe v Mostaru, ki protestira proti separatistični gonji društva na Wilsonovem trgu in izreka starešinstvu popolno zaupanje. Dalje poroča, da so podobne izjave poslale tudi druge župe in društva. Č. O. S. je javila, da smatra tudi ona vsa ta društva kot nesokolska. Predlaga, da se udeleži zastopstvo J. S. S. sokolskega zleta Č. O. S. v Moravski Ostravi dne 1. in 2. julija t. l. — Sklene se, da se udeleži jugoslovansko Sokolstvo tega zleta, podrobneje naj sklepa starešinstvo.

Sprejem ameriških sokolskih društev in jugoslovanske sokolske župe v Oaklandu se soglasno odobri.

Brat blagajnik Kajzelj poroča, da znašajo savezni dohodki od glavne skupščine do danes 129.204,28 Din., izdatki pa 122.893,51 Din., blagajna torej izkazuje 6.310,77 Din. gotovine. Na porezu za preteklo leto dolguje še 45 društev v skupnem znesku 3.904 Din., vrhutega še 61 društev, k niso prijavila točnega števila članstva, tako da jim ne moremo predpisati višine poreza. Ako štejemo v teh društvih povprečno po 50 članov, znaša dolg na porezu okroglo 7000 Din. Vzrok temu zaostanku so ponajveč župni blagajniki, ki posvečajo premalo pozornosti svoji funkciji. Tudi zu vaditeljski tečaj še niso poravnala vsa društva svojih zastankov. Dolžnost vsake župe je, da izterja od svojih društev

dolžne zneske in jih pošlje Savezu. — Poročilo brata blagajnika se odobri in se sklene: društva, ki niso poravnala poreza za preteklo leto, se pozove, da v kratkem roku pošljejo porez; v slučaju, da tudi na ta opomin ne izvršijo svojih dolžnosti, se jih objavi v „Sokolskem Glasniku“.

Brat tajnik dr. Fux poroča o pripravah za I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1922. Vse priprave vodi zletni odbor, ki se deli na 14 odsekov, v katerih je zaposlenih okoli 200 bratov in sester. Odseki so izvršili glavne priprave in so začeli s podrobnim delom. Vsa navodila za zlet prinaša „Sletski Vesnik“, ki se tiska v 8000 izvodih in se ga pošilja vsem društvom. Zletni dnevi bodo od 12. do 15. avgusta t. l., predzletni dnevi, določeni za naraščaj, dijaštvo in vojaštvo pa 23. in 30. julija ter 6. avgusta. Podrobni razporedi bodo izdelani pozneje. Istočasno z zletom se vrši mednarodna tekma, in sicer 11. avgusta. Izmed vnanjih udeležnikov se najbolj pripravljajo na naš zlet Čehi. Povabljeni so tudi Poljaki, ki se pa doslej še niso odzvali našemu vabilu. Enako tudi Francozi, Romuni, Belgijci, Angleži itd. Vsem tem so bili poslani tudi prvi zletni lepaki. Tudi ameriško Sokolstvo je vabljeno, odpotovati preko 70 vabil v Ameriko, agitacijo pa je prevzel brat Andričević, ki je delegiran od župe na Pacifiku za zastopnika v zletnem odboru. Obrnili smo se tudi s prošnjo na ministerstvo za zunanje zadeve, da dovoli našim poslaništvom, da nas podpirajo pri tej propagandi. Žal še do sedaj nismo dobili odgovora. Istotako je tudi ministerstvo zaproseno, da povabi zastopnike inozemskih vlad na zlet. Posebno pozornost moramo posvetiti propagandi v naši državi. Pri tej akciji nas podpirajo naši časopisi, želimo pa, da dobimo več sodelovanja v tem oziru: zlasti v Beogradu. Zletni letak po načrtu brata Inchiostroia je v tisku in bo kmalu izdelan. Zletski znaki so naročeni na Češkem, ker se tam izdelujejo najceneje. Cene znakov še niso določene, ker proračun za zletišče še ni natančno fiksiran. Dne 3. aprila se začne delo na telovadišču. Stavbna dela pa so razpisana do 15. aprila in morajo biti dovršena do 15. julija. Zletni zdravstveni odsek je pozval vse župe, da imenujejo svoje zdravnike, ki bodo spremljevali zletne vlake. Isti odsek bo izdal tudi posebne kasete s potrebnimi zdravili, ki bodo zdravnikom na razpolago. Vsak župni zdravnik bo moral biti tudi v zletnih dneh v Ljubljani svoji župi na razpolago. — Izletni odsek izdeluje načrte, programe in proračune za razne izlete po naši državi. Župe naj javijo vse izletnike pravočasno zletnemu odboru. — Prehranjevalni odsek bo za časa zleta postavil posebne barake, kjer bo dobivalo članstvo izdatno hrano po kolikor mogoče nizki ceni. Nekaj udeležnikov bo porazdeljenih tudi po določenih gostilnah. Članstvo se opozarja, da se točno ravna po predpisih prehranjevalnega odseka. Vsaka župa imenuje na 100 članov 1 zastopnika, ki mora priti 2 dni pred zletom v Ljubljano, kjer bo dobil vsa navodila glede prehrane za svojo skupino. — Tudi stanovanjski odsek zahteva na vsakih 100 članov po 1 zastopnika, ki mora biti tudi nekaj dni prej v Ljubljani, da dobi potrebna navodila za stanovanje svoje skupine. Župe se naprošajo, da skušajo poizvedeti za vire, kjer bi se dobila slama. — Železniški odsek računa dnevno na 30 posebnih vlakov. Vozni redi za te vlake se izdelajo po 1. juliju, ko bo izdan nov vozni red za vso državo. Vozne rede za posebne vlake dobi vsako društvo. — Prireditveni odsek prosi župe, da zbirajo darila za jestvine in drugo. Na zletu nastopijo skupine narodnih noš iz vse države. Dolžnost žup je, da organizirajo skupine narodnih noš. — Župni in društveni tajniki ter blagajniki naj se poprimajo resno dela in naj točno poročajo na vse dopise in okrožnice. Društva še do danes niso vposlala potrebnih prijav za zlet, manjka jih še skoro 200.

Sklene se, da se člani, ki nimajo sokolskega kroja, udeležijo zletu po možnosti v narodnih nošah.

Brat Kranjc predlaga, da naj bodo v zletnem znaku zapopadene vse vstopnine in prenočišča, da ne bo treba članom posebej plačevati raznih pristojbin. Bolje je, da se v ta namen cena zletnemu znaku nekoliko zviša. V istem smislu se izjavi tudi zastopnik župe Mostar.

Brat Petrović opozarja, da naj zletni odbor računa raje na večje število udeležnikov, kakor pa jih je prijavljenih, ker se jih navadno vedno več udeleži. Obenem opozarja, da zletni odbor pravočasno oskrbi potrebne fotografije in da pozove vse fotografе amaterje, da odstopijo po 1 sliko svojih posnetkov zletnemu odboru.

Brat tajnik pojasni, da je glede fotografiranja na zletišču že vse urejeno, in da bo moral vsak fotograf-amater pismeno izjaviti, da odstopi negativne zletnemu odboru na razpologo. Isti pozove župne zastopnike, da pravočasno zberejo material za sokolsko rastavo in ga pošljejo razstavnemu odseku. Razstava bo otvorjena že koncem julija, razstavne predmete pa je vpslati do 1. julija. — Poročilo brata tajnika se odobri in vzame na znanje.

Brat načelnik dr. Murnik poroča za T. O.:

Bratje in sestre! Sokolska in prijateljska dolžnost me veže, da se predvsem spominjam br. Janka Kovačiča, ki ga je nenadoma pred nekaj dnevi ugrabila smrt iz vrst tehniškega odbora. Sokol z dušo in telesom, izvrsten telovadec pa tudi izvrsten poznavalec in pojmovalec sokolske misli, je brat Kovačič od svoje mladosti posvečal svoje moči Sokolstvu. Vsem nam je jako žal za njim, pogrešamo z njim vrlega delavca in dobrega brata ter prijatelja. Ohranimo mu najčastnejši spomin!

Tehniški odbor je pripravil izdajo slik za moške in za ženske zletne proste vaje. Ker je bilo T. O. na tem, da kolikor mogoče točno in podrobno ponazori vaje, je bilo treba za obe vaje nad tristo slik. Radi poklicne zaposlenosti moje ter bratov in sester, ki so sodelovali, pa je bilo mogoče slikati ponajveč samo ob nedeljah in praznikih in tudi tedaj radi svetlobe samo gotove ure. Zato je slikanje potrebovalo dolgo časa. Vse slike z besedilom vred pa so že tri tedne v tiskarni ter upamo, da kmalu izidejo. Slike bodo tiskane v treh barvah, črne bodo kazale drže, rdeče prehodne položaje, skozi katere treba iti točno na osminko, navedeno pod sliko, zelene pa prehodne položaje, skozi katere treba iti med osminkami. T. O. upa, da bodo slike v najizdatnejšo pomoč bratom in sestram ter da ne le izključijo vsak dvom o tem kako treba izvesti posamezne gibe in položaje, ampak tudi natančno ponazorijo izvedbo v časovnem oziru.

Po prvotni nameri naj bi se proste vaje članov in članic izvajale na glasbo br. K. Pospisila za proste vaje na zletu v Pragi leta 1912. Brat Pospisil pa je bil tako ljubeznjiv, da je ustregel naši želji in zložil novi skladbi, čisto prilagojeni našim vajam. Nesrečno valutno vprašanje ki preganja našo državo, je vzrok, da te note še niso izdane. Hoteli smo, da bi šlo hitreje, dati note tiskati v Pragi, toda zaradi visoke češke valute smo se odločili za tisk v Ljubljani, ker bi sicer morali zanje nastaviti silno visoko ceno. Ali tiskarna v Ljubljani za delo ni imela zadosti materijala, zato se tiska, kakor pač gre. Sedaj smo tako daleč, da je ženska glazba dotiskana, moška pa se je začela staviti.

Mnogo opravila je dala sestava tekmovalnega reda in tekmovalnih vaj za članice. T. O. je bil mnenja, da treba misliti na to, da članice začno same sodelovati glede svojih zadev. Sestavila se je pri odboru ženska komisija. Ker pa je vsak začetek težak, delo ni šlo tako hitro izpod rok. Mislili smo, da bomo Vestnik T. O. že mogli izdati v decembru za januar. Ali ob silnem drugem poslu in ker smo čakali, da list najprej objavi to, kar je najnujnejše, tekmovalne vaje in red za članice vsaj v slovenščini, se je izdaja lista zavlekla ter izidejo 4 številke, torej za nazaj in 1 mesec naprej, te dni, ker je list do malega že tiskan. Upamo, da bomo v kratkem preko najhujšega dela in da bo list

potem vsak mesec mogel iziti. Prosimo pa upoštevati, da so vsi člani T. O. čez dan zaposleni v svojem poklicu, dostikrat silno zaposleni, včasih tudi zvečer, prostega časa ni veliko in ves gre za sokolsko delo, niti o kakem nedeljskem počitku pri nas ni govora, ker treba zmagovati silne posle. Vsi člani T. O. so zaposleni tudi v telovadnici, v svojih društvi in župah. In prav zadnje mesece je bil naval dela grozen: društveni občni zbori, župni občni zbori, seja za sejo, sestava statističnih poročil, načrtov za društveno in župno delo v letošnjem letu, ki je tem važnejše, ker gre za pripravo društev in žup za vsesokolski zlet — poleg vsega ogromnega dela za Savez. Ljubljana ni Praga. Nima onega števila zmognih sokolskih delavcev, kakor je to mogoče v veliki Pragi s številnimi njenimi sokolskimi društvi. In vendar tudi češki tehniški odbor ob zadnjem zletu leta 1920. ni mogel vsemu kaj, kar priznavajo češki sokolski listi. Pri tem ima naš tehnični odbor še eno obsežno delo več, nego ga je imel češki. Ta je mogel izdajati vse samo v češkem jeziku. Mi moramo pisati v dveh, da deloma v treh. Morali smo sami izvesti težak prevod moških prostih vaj na francoski jezik in sodelovati pri prevodu moških in ženskih vaj v češki jezik, torej pravzaprav štirje jeziki. In vendar imate vse skupne vaje za člane in članice in za ves naraščaj prevedene v srbo-hrvaščino. Če še niso izdane v skupni zbirki je vzrok ta, da je bilo to — glede na razpoložljivi nam čas — absolutno nemogoče. Mislim pa, da smemo pač zahtevati, da nekoliko pomagajo tudi župni in društveni načelniki in sploh vaditelji ter sami izvedejo vse tiskovne in druge popravke po dodatkih v „Vesniku T. O.“

Kar se tiče drugih del T. O. je načrt za izprevod (povorko) že do podrobnosti izdelan. Istotako je izdelan načrt za nastop vojaštva. Vojaštvo naj bi nastopilo dvakrat, in sicer najprej na eden izmed predzletnih dni (tisti kakor dijaštvo) dne 23. julija. Na ta dan bi se izvršila tekma vojakov v skoku v višino in daljino, v teku na hitrost, metanju kamna in v prekoračenju treh lesenih plotov v popolni vojaški opremi; nastopilo bi razen tega s štirimi vajami s puškami ter izbrani vojakji z zletnimi prostimi vajami. Na eden izmed zletnih dni, in sicer v ponedeljek, dne 14. avgusta, bi vojaštvo nastopilo z vajami s puškami. Vse priprave se vrše sporazumno z zastopnikom vojnega ministrstva br. Mlivojevičem, ki v kratkem odpotuje v Zagreb in v Beograd, da uredi tam vse potrebno.

Istotako je izdelan načrt za tekmo naraščaja. Nameravana je tekma moškega in ženskega naraščaja. Moški bi tekmoval v prostih vajah (zletnih), v skoku čez kozo (raznožko), v skoku v daljino, v skoku v višino in v teku na hitrost. Ženski v zletnih prostih vajah, v skoku v daljino in v teku na hitrost.

Prihodnji mesec razpošlje T. O. prijavne pole za telovadno udeležbo na zletu. Te prijavne pole se morajo pravilno in točno izpolnjene vrniti potem žup T. O. poldrugi mesec pred zletom. Prijaviti se morajo imena. Na podlagi teh prijav bo izdal T. O. posebne legitimacije za vstop v zletno oblačilnico in na zbirališča. Te legitimacije dobe župni načelniki pri prihodu v Ljubljano, da jih razdelijo društvenim načelnikom, ti pa telovadcem in telovadkam. Brez legitimacije ne bo nihče pripuščen niti k javnemu nastopu niti k tekmam.

Za prijave k tekmam je rok nekoliko daljši. Treba jih je poslati mesec dni pred zletom. Vsi prijavljeni tekmovalci in tekmovalke pa morajo za javne telovadbe obenem z drugimi telovadci in drugimi telovadkami biti prijavljeni poldrugi mesec pred zletom.

V prijavne pole se smejo sprejeti samo oni telovadci in telovadke, ki so pri izbirni tekmi za proste vaje pri zletni javni telovadbi, katero mora vsako društvo ob prisotnosti in soodločevanju zastopnika župnega tehničnega odbora izvršiti v teku meseca junija, dosegli vsaj 60% vseh točk in o katerih je zanesljivo pričakovati, da se izpopolnijo zadnji pol-

drugi mesec vsaj na 70%. V teku zadnjih 14 dni pred zletom se mora izvesti nova tekma s priglascenci. K javnemu nastopu se prepuste samo oni, ki bodo pri tej drugi tekmi dosegli vsaj 70%. Uspehe je nemudoma naznaniti T. O. Saveza, da za one, ki bi teh odstotkov ne dosegli, pa so bili priglasceni prej s 60%, ne izda legitimacij. Bratje! Vsesokolski zleti se radi stavijo v paralelo s starogrškimi olimpijskimi slavnostmi. No, na teh slavnostih so nastopali samo najizvrstnejši izmed izvrstnih po dolgotrajni, sila naporni vadbi. Zahteve naših zletov niso tako visoke, kakor so bile grških telovadnih slavnosti. Če pa naj bo primera kolikor toliko upravičena, moramo pač tudi mi zahtevati, da so vsak in vsaka, ki nastopi, temeljito pripravljeni in zato nam treba kontrole, ki naj jo društveni in župni funkcionarji izvedejo brezobzirno.

Pred dobrim mesecem se je iz najboljših telovadcev ljubljanskih društev sestavila vrsta (9 telovadcev), ki sem jih začel vaditi za mednarodno tekmo. Naj bi se tudi druge sestavile vrste, predvsem v Zagrebu in Beogradu. Če ni mogoče sestaviti vrste, naj bi vadili samo trije, dva ali samo eden, da bo izbira za definitivno vrsto tem večja. O binkoštih, 4. junija je že tekma za prvenstvo Jugoslav. Sokol. Saveza, ki bo obenem izbirna tekma za našo vrsto pri mednarodni tekmi. Prvim osmim bi se morala oskrbeti možnost, da potem še ves čas do tekme (dobra dva meseca) vadijo skupaj v Ljubljani, da tako storimo vse, kar moremo, za čast in uspeh.

Preostaja mi še, da v glavnem podam načrt za spored predzletnih dni. Predzletni dnevi so trije, in sicer:

23. julija: nastop dijaštva i nastop vojaštva;

30. julija: moška deca in ženski naraščaj (tekme in javna telovadba);

6. avgusta: ženska deca in ženski naraščaj (tekme in javna telovadba).

Pravi zletni dnevi so od 11. do 15. avgusta. Splošni spored je že bil objavljen v zadnji številki Vestnika T. O.

Naposled se vas usojam kot starosta Sokolskega društva v Ljubljani povabiti na današnjo akademijo mojega društva, prirejeno v proslavo 60-letnice slovanskega Sokolstva, katere vzpored, upam, vam poda dosti zanimivega, saj se prvič izvajajo zletne proste vaje na novo glasbo, interesantna pa je tudi historična točka: Tyrseve proste vaje za I. vsesokolski zlet v Pragi leta 1882.

Brat načelnik daje župam v razmišljanje predlog, da bi bilo koristno, ako pridejo vsi župni načelniki nekaj pred zletom v Ljubljano, da si ogledajo telovadišče in garderobe in da dobijo ustna navodila, kje in kako se zbirajo posamezne župe, in kje imajo svoje garderobe, da ne bodo ob prihodu šele iskali svojih prostorov. Pismena navodila bodo sicer izdana, vendar je težko opisati vse podrobnosti. — Dalje poroča, da se je izmed vnanjih držav prva prijavila k mednarodni tekmi Francija. Tekme se udeležijo gotovo tudi Čehi in Jugoslovenci, najbrže tudi Belgijci in Luksemburžani. Zveza francoskih gimnastov je javila tudi svoje reprezentante, ki pridejo s tekmovalci. Umestno je, da se udeleži jugoslovensko Sokolstvo po deputaciji zleta francoskih gimnastov Marseilles, ki se vrši maja tekočega leta. — Predzletni dnevi bodo dne 25. julija za dijake in vojakke, 30. julija za moški naraščaj in 6. avgusta za ženski naraščaj. Vojaštvo in naraščaj bosta te dni tudi tekmovala. Zletni dnevi so določeni od 11. do 15. avgusta. V zletnih dneh bodo prirejene tudi telovadne akademije. Ali se vrše pod milim nebom ali v zaprtih prostorih še ni določeno. Zaradi godbe bo kazalo akademije prirediti v zaprtih prostorih, ker se vaje lažje spremlja na klavirju. Za akademijo se je prijavil brat Erben iz Prage s svojim prednjaškim zborom. Umestno bi bilo, ako se tudi naše župe prijavijo k akademijam.

Brat Čolić, Mostar, želi, da se vrši tekma in nastopi vsega naraščaja na en dan, kar je z ozirom na velike potne stroške prednjakov, ki spremljajo naraščaj iz oddaljenih krajev, velike važnosti.

Brat dr. Murnik prizna upravičenost želje predgovornika in izjavi, da bo T. O. razmišljaj o predlogu in po možnosti spremenil načrt za nastop naraščaja.

Brat Petrović, Osijek, izjavlja, da se mu vidijo zahteve pri izbirnih tekmah previsoke in ker sodniki jako različno sodijo, predlaga, da se zahteve znižajo.

Brat Murnik zagovarja višjo mero ocenjevanja, ker je za telovadce to vzgojno in se toliko bolj potrudijo. Dolžnost žup je, da pošljejo samo izvežbane sodnike in take, ki vaje sami dobro znajo.

Brat Gradojević, Beograd, želi pojasniti glede vodstva članic in glede diplom za osiješko tekmo. Dalje opozarja na važnost mednarodne tekme, pri kateri moramo pokazati napredek, zato naj se v tem oziru da na razpolago T. O. zadostni kredit.

Brat dr. Murnik pojasni, da je vrhovno vodstvo za članice v rokah T. O., sicer pa je vodstvo kolikor mogoče prepuščeno članicam samim, da samostojno nastopajo in se privadijo vodstvu. Diplome za osiješko tekmo so v tisku in bodo v najkrajšem času razposlane. Z ozirom na mednarodno tekmo želi, da se bratje, ki so zmožni, prijavijo tudi iz drugih društev za izbirno tekmo. Če tudi ne pridejo pri mednarodni tekmi v poštev, vendar bodo zanesli v svoja društva in župe večje zanimanje za telovadbo.

Brat Vojinović, Beograd, predlaga, da se čimprej izda knjiga, v kateri bodo vse zletne vaje za članstvo in naraščaj, da ne bo ob zletu izgovorov zaradi prepozne izdaje.

Brat Kranjc, Maribor, prosi, da dobi vojaštvo vaje za nastop čimprej in želi pojasniti, kako bo vojaštvo nastopilo pri tekmah, ker je težko, da bi si vojaki preskrbeli telovadne čevlje. Javlja, da se ruska vojaška šola v Strnišču pripravlja za zlet in želi vedeti, s kakšnimi vajami naj nastopi in če sme nastopiti s posebno točko.

Brat Murnik odgovarja, da bo vojaštvo tekmovalo v navadnih čevljih. Pri članskih prostih vajah lahko nastopi vsakdo, toda zahteva se, da mora imeti vsak telovadec popolno telovadno obleko. Ruska vojaška šola naj pošlje svoje predloge glede nastopa v posebni točki, nakar bo T. O. sklepaj o tem.

Brat Čolić, Mostar, izjavlja, da društva v mostarski župi ne bodo mogla doseči 70% pri tekmah za nastop prostih vaj. Brat Murnik pojasni, da se pri tekmah, pri katerih se določuje, kdo se pripusti k nastopu za proste vaje, sodi nekoliko drugače nego pri pravih tekmah. Tu gre v glavnem za skladno in pravilno izvajanje vaj, da ne pridejo na telovadišče telovadci, ki vaj niti dobro ne znajo in s tem kvarijo skladnost in celoten utis pri prostih vajah.

Brat Vojinović, Beograd, predlaga, da se spremeni bela ruta na glavi ženskega naraščaja, ker kvari lepoto kroja.

Sestra Cigojeva izjavlja, da je tudi T. O. sklenil predlagati na današnji seji tozadevno izpremembo, in sicer predlaga, da se našijeta na belo ruto rdeča trakova, s katerima se ruta ovije okoli glave. — Predlog sestre Cigojeve se sprejme.

Brat Ambrožić predlaga v imenu T. O., da se čepice dalmatinske, ki jih nosi ženska deca, odpravijo ali pa zmanjšajo. Dosedanje čepice so namreč prevelike in zato neokusne. — Sklene se, da se te čepice nekoliko zmanjšajo, tako da bodo pokrivala le vrh glave in da ne bodo segale do ušes.

Brat dr. Murnik poroča, da obstoji navada, da se pri mednarodnih tekmah obdario tekmovalne vrste s primernimi darili. Taka darila po-

klonijo običajno velike korporacije, visoke osebnosti in veća mesta dotične države, kjer se tekma vrši. Pri nas pridejo v poštev v tem oziru: Nj. Vel. kralj Aleksander, Jugoslovenski Sokolski Savez in mesta: Ljubljana, Zagreb in Beograd. — Sklene se, da se ta zadeva prepusti starešinstvu, da o njej sklepa in potrebno ukrene.

Brat tajnik poroča v imenu saveznega starešinstva, da bi se letošnja glavna skupščina Saveza morala vršiti meseca marca v Zagrebu, kakor je bilo določeno na zadnji skupščini v Osijeku. Ker pa v marcu niso bile še izvedene vse župne skupščine, bi se morala savezna skupščina vršiti šele v aprilu. Obila zaposlenost starešinstva pri zletnih pripravah zadržuje priprave za savezno skupščino. Vrhutega je mogoče, da skupščina izbere nove člane starešinstva, ki niso poučeni o zletnih pripravah, kar bi lahko onemogočilo nadaljnje delo za zlet. Z ozirom nato predlaga starešinstvo, da se letošnja savezna skupščina vrši šele po vsesokolskem zletu. — Po daljši debati se sklene, da se vrši letošnja glavna skupščina čimprej po zletu, to je v septembru ali oktobru, in sicer v Zagrebu.

Ker je brat Švajgar službeno zadržan, poroča namesto njega brat tajnik o Sokolski Matici: da se savezna blagajna razbremeni, in da dobi Sokolstvo čimprej strokovne knjige in brošure, naj prevzame izdajo vse sokolske literature zadruga pod imenom Sokolska Matica. Vsa društva so dobila v ta namen pristopnice za prijavo deležev, ki so po 25 Din. Pozivu se društva niso številno odzvala, doslej je prijavljenih šele nekaj nad 800 članov. Opaža se, da se zlasti močnejša društva premalo zanimajo za Matico, medtem ko so manjša društva priglasila razmeroma dosti članov. Poročevalec prosi, da se odbor izjavi ali naj se zbiranje članov nadaljuje, ali preneha. — Zastopniki žup izjavijo, da uvidevajo potrebo Sokolske Maticе in se strinjajo, da se započeto delo nadaljuje. — Sklene se, da je vsako društvo obvezno prijaviti najmanj po 1 delež na vsakih 25 članov. Ni pa mišljeno s tem, da mora te deleže podpisati društvo samo.

Slučajnosti. V imenu saveznega starešinstva in T. O. poroča brat Ambrožič o spomenici ki jo je predložila zagrebska župa, saveznemu starešinstvu s predlogom, da jo starešinstvo odpošlje ministerskemu predsedniku in ministru vojne in mornarice. Spomenica razmotriva razmerje med Sokolstvom in vojaštvom ter predlaga, da se uvede za člane sokolskih društev skrajšani rok vojaške službe od 18 na 12 mesecev pod gotovimi pogoji. Starešinstvo in T. O. sta mnenja, da ta spomenica ne odgovarja načelom sokolske misli in utemeljujeta svoje stališče v poročilu ki ga brat Ambrožič prečita. Poročilo je v prilogi pod št. 3.

Brat dr. Gavrančić, Zagreb, izjavlja, da je spomenica sestavljena na podlagi sklepov novosadskega sabora ter priporoča, da se spomenica sprejme in odpošlje ministru vojne in mornarice s prošnjo, da se pri sestavi novega vojaškega zakona ozira na predloge, navedene v spomenici. Ker so sokolske vaje že itak uvedene v vojaško vežbanje, bodo člani sokolskih društev gotovo toliko zmožni, da se v teku 12 mesecev privadijo vsem ostalim vojaškim vežbam, zato naj se jim vojaška služba skrajša. Predlaga, da se spomenica zagrebske župe prečita, da bodo vsi navzoči poučeni, kaj zahteva spomenica. — Predlog brata dr. Gavrančića se sprejme, brat Susnić prečita spomenico. — Po prečitaniu spomenice izjavlja brat dr. Gavrančić, da prizna ugovor brata Ambrožiča proti sokolskim orožnim vajam, zato naj se ta odstavek črta iz spomenice, vsa ostala spomenica pa naj se sprejme.

V debato posežejo bratje Gradojević, Petrović, Janjanin in Milić, ki zagovarjajo spomenico ter bratje dr. Murnik, Šlajpah, Kambić in Ambrožič, ki se izjavijo proti spomenici.

Brat Kranjc predlaga, da se pošljeta spomenica in poročilo vsem župam v študij in v izjavo. — Predlog se sprejme.

Brat dr. Gavrančić izjavlja, da hoće predsedstvo zagrebske župe pismeno odgovoriti na izjavo brata Ambrožića in predlaga, da se fudi ta odgovor s spomenico in poročilom brata Ambrožića izroči vsem župam v študij in v izjavo.

Sklene se, da se odstopi vsem župam poročilo in odgovor zagrebske župe v študij in v izjavo. — Uredništvo Sokolskega Glasnika se opozori, da ne priobčuje zadev v listu, dokler niso pravilno sklenjene in sprejete od odbora ali starešinstva.

Brat Janjanin poroča, da so tiskarski izdatki za Sokolski Glasnik narasli preko proračuna za 30%, kar izvoli odbor vzeti na znanje, ker bo uprava Sokolskega Glasnika najbrže izkazala koncem leta primanjkljaj. Obenem prosi, da se pošljejo uredništvu Glasnika slike o zletnih pripravah in zleta samega, da jih priobči v Glasniku. Klišee teh slik bo mogoče pozneje porabiti pri izdaji spominke knjige o vsesokolskem zletu. — Poročilo brata Janjanina se odobri in vzame na znanje.

Brat Vojinović, Beograd, predlaga, da Sokolstvo o priliki poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra na Sokolstvu primeren način sodeluje pri proslavi. Iz novosadske župe je prišel predlog, da bi Sokolstvo po štafeti izročilo kralju čestitke k poroki.

Brat dr. Murnik izjavlja, da bi bilo mogoče prirediti štafeto iz Ljubljane, ki je sedež Saveza. Sokolstvo bi izročilo po štafeti pozdravno diploma kralju. — Sklene se, naprositi T. O., da izdela načrt za štafeto.

Brat Vojinović poroča dalje, da je za proslavo kraljeve poroke določen „viteški dan“, kjer bodo nastopila vsa kulturna društva, med njimi tudi Sokolstvo, za katero je določenih 20 min. Starešinstvu se naroči, da vse potrebno ukrene, da bo Sokolstvo pri teh svečanostih dostojno zastopano.

Vse sokolske župe se pozove, da poročajo, ako nameravajo izročiti kraljici posebna darila o priliki poroke. Obenem se naproša župe, da razmišljajo kakšno skupno darilo naj pokloni Sokolstvo kraljici.

Brat Vojinović poroča, da pošiljajo posamezna društva na ministerstvo prosvete prošnje za razne podpore. S temi prošnjami društva samo zadržujejo delo v ministerstvu, ki ne razpolaga s potrebnimi krediti, da bi moglo podpirati vsa sokolska društva, ki valgajo prošnje. Zato prosi, da starešinstvo opozori vsa društva, da ne vlagajo prošnje za podporo, ker s tem povzročajo sebi izdatke, ministrstvu pa nepotrebno delo. V slučaju, da bo ministerstvo razpolagalo s kakim kreditom, bo naklonilo podporo Savezu, ki naj jo potem odda najpotrebnejšemu društvu.

Brat Vojinović poroča, da je izdal brat Brazdil „Gimnastičke igre“ in prosi, da prevzame Savezna pisarna knjigo v razprodajo. Izvod stane 7 Din. — Se odobri.

Brat Čolić, Mostar, predlaga, da izda Savez legitimacije in sokolski znak za naraščajnike. Predlog se odstopi starešinstvu. — Isti vpraša, kako stališče naj zavzamejo sokolska društva napram športnim organizacijam. Pojasni se mu, da Sokolstvo ni nasprotno športnim društvom. Vsak član sokolskih društev je lahko član športnih društev, ako sicer izpolnjuje dolžnosti sokolskih dolžnosti. — Isti stavi še nekatera druga organizacijska vprašanja, na katera mu posamezni člani dajo pojasnilo.

Brat dr. Kambič, Ljubljana, predlaga, naj savezno starešinstvo zahteva od vseh društev, da pošljejo dvojni prepis zapisnika občnega zbora župi, ki naj potem odpošlje po 1 prepis Savezu. — Sprejeto.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključí brat starosta sejo.

*

Isključenja. Zaključkom Starješinstva Jugoslavenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani od 1./II. 1922. br. 189/S isključeni su iz cjelokupnog Jugoslavenskog Sokolstva radi nesokolskog ponašanja i nesokolskog nastupa proti Savezu slijedeći dosadnji članovi Sokolskog društva u Bjelovaru koji prema tome u smislu § 13. i 11. društvenih pravila smjesta prestaju biti članovi

Jugoslavenskog Sokolstva i to: Pajo Antolić, Stjepan Herjavić, dr. Stjepan Bačić, Antun Soćec, Stjepan Bukač, Robert Hernstein, Srećko Kolesarić, Branko Peičić, Josip Štekar, dr. Vatroslav Fabek, Stjepan Gregurić, Srećko Jandrašić, Ivan Škorjak st., Koloman Kuzmanović, Jelena Pavlić, Katarina Peičić, Marija Pavlić, Flora Politeo, Justa Pečić, Milan Berdušek, Rudolf Bukač, Janko Bačić, Gjuro Barešić, dr. Vlado Petz, Gjuka Vojnović, Tomo Orešković, Stjepan Rosenberg, Nikola Šigir, Rudolf Žličar, Nikola Aschenreiter, Ivan Habalija, dr. Makso Fuchs, Ivan Bošnjak, Nikola Bičanić, Ivan Petružalek, Mile Prpić, Milan Brcković, Rudolf Graber, Gjuro Pavlić, Anka Purgar, Vilim Petreto, Josipa Abel, Mato Babić, Stjepan Brleković, Blaž Butorac, Vlatko Brombauer, Janko Brozović, Danica Bošnjak, Eufrazina Dobša, Ivica Drašković, Anka Felbinger, Hugo Freiburger, Makso Fuchs, Eduard Ficko, Ferdo Frucht, Luka Gašić, Martin Gjipalo, Katica Gregorić, Julka Gjuričić, Vilim Gečević, Gustav Hirschl, Josip Horvat, Milan Hunjet, Cilika Herjavić, Josip Hlubočki, Josip Jakšić, Leopold Janik, Zlata Kargačin, Vilim Kindy, Eugen Kolonić, Martin Kulman, N. Kužilek st., Josipa Kuzmanović, Alexander Kolesar, Fanika Kužilek, Gustav Lanberger, Valent Lephamer, Josip Ljubić, Vilma Lužan, Milka Ljuboević, Ivan Čavlović, Zvonko Felbinger, dr. Herman Fischer, dr. Dragutin Furlan, Nikola Frölich, Pajo Gabaj, Koloman German, Rudolf Gradiščaj, Rezika Gečević, Josip Grdan, David Herstein, Laci Hirschler, dr. Jašo Hrčić, Margita Hodak, Štefica Hunth, Ivan Hellman, Nikola Jurčić, M. Jakupčević, Tonica Kindy, Adolf Kolesar, Branko Kovač, Gjuro Kunek, Vladimir Kužilek, Ljubica Kukovec, Anica Kolesarić, Stjepan Kifus, dr. Marijan Laksar, dr. Ivan Lebović, Filip Lipšić, Ladislav pl. Labaš, Štefa Ljuboević, Milan Macner, Stjepan Majhen, Bernhard Mandl, Ante Mark, Julijana Mesić, Gjuro Mužinić, Terezija Malck, Stjepan Matijeka, Otto Navratil, Nemeth Anka, Paljević Šandor, Pavlić Stjepan, Puhač Andrija, Purgar Svetozar, Padjan Terezija, Pelikan Micika, dr. Herman Roth, Rajković Franjo, Solar Mirko, Stožir Ivan, Suhanek Ivan ml., Svoboda Dragutin, Schönfeld Makso, Stern Makso, Schulhof Dragutin, Šimčik Josip, Šiftar Stjepan, Srebrenović N., Stožir Regina, Šultajs Eduard Teuber Ivica, Topolčić Milutin, Tribuson Dragutin, Turković Dragutin, Turković Stjepan, Ignatz Malék, Milan Maraković, Gustav Mecilušek, Linka Mencinger, Tonka Mužinić, Ernest Mišik, Pajo Novosel, Nitchs Stjepan, Nijemčić Stjepan, Pavlić Martin, Politeo Vinko, Purić Franjo, Plechaty Ivka, Poljan Josip, Rancinger Ignatz, Rosenberg Oskar, Singer Simo, Soćec Josip, Strukil Dragutin, Suhanek Ivan st., Svoboda Josip, Štekar Josip, Schulhof Julio, Švasnik Koloman, Supančić Marija, Šaatović Valent, Šigir Helena, Šimić Josip, Šminderovac Slava, Toplak Josip, Turčić Mirko, Tribuson Rudolf, Turković Mato, Tomak Dragutin, Tomaš Josip, Vajda Petar, Vranković Milan, Veis Hinko, Wilhem Ivica, Zidar Antun, Žagi Cilika, Žličar Katica, Župić Mijo, Žurkovsky Štefanija, Turković Slavko, Viličić Jerko, Weiner Dušan, Werklein Josip, Wohlmuth Eduard, Zorić Ivo, Žagi Slavko, Žličar Olga, Žurkovsky Julio.

Sokolsko društvo Bjelovar nas prosi, da objavi Sokolski Glasnik vse izključene člane, kateri seznam je društvo že poslalo bratskemu uredništvu.

— Sokolsko društvo v Vel. Grdjevcu je izključilo iz društva sledeće: Ivica Kovač, Djuro Veber, Aleksander Ekštajn. Starešinstvo je izključitev potvrdilo.

— Sokolsko društvo v Klanjcu je izključilo iz društva radi nesokolskega ponašanja Šandora Milčiča i drugove. Župa in Savez sta izključitev odobrila.

Stanovište starešinstva i tehničkog odbora

Jugoslovenskog sokolskog saveza prema predlogu Zagrebačke sokolske župe za skraćeni rok službe u vojsci za članove sokolskih društava.

Referisao na sednici Saveznog odbora Miroslav Ambrožič.

(Sokolski Glasnik broj 4 od ove godine)

Zagrebačka župa predložila nam je peticiju, namenjenu za našu vladu, koju bi jugoslovensko sokolstvo molilo za skraćeni rok službe u vojsci za svoje članove. Sadržina peticije je ova:

I. Argumentacija.

1) Moramo težiti zatim, da smanjimo vojni budžet i tako finansijski ojačamo svoju državu 2.) Moramo ići za tim, da povećamo svoju radnu snagu, ili, bolje rečeno, svoju produktivnost. Vojska stoji novaca i oduzima mladiće od produktivne radinosti. Da se to nebi događalo treba za Sokole skratiti rok službe. Time bi se postiglo ovo: „Podiglo bi se sokolstvo, jer bi u „Soku“ stupio ogroman deo naše omladine, a naročito seoske, koja je sada u „Sokolu“ slabije zastupljena.“

Dalje čitamo u toj peticiji: „Najsnažniji i jedini faktor, koji bi momentano mogao umanjiti posledice oskudice radne snage jeste vojska, a faktori, koji bi pomogli da se ojača naše ekonomsko i finansijsko stanje i podigne moralni nivo naše zemlje jesu združeni Sokolstvo i vojska.“

Peticija se, dalje, poziva na zaključke novosadskog sokolskog sabora i kaže, da je tamo izradjen Ustav jugoslovenskog sokolstva. Na osnovu tog Ustava moralo bi se već davno uvesti u Sokolstvo ovo: da se muška mladež poučava za vojničku službu, da se organizacija sokolskih sletova izvede prema načelima, koja vrede u vojsci za rad s masama. Kao nagradu za to sokolski obrazovani vojni obvezanik da ima pravo na skraćeni rok službe u vojsci i da brže napreduje u podoficirskim činovima nego drugi obvezanci. Radi toga je predložen i naročiti način sokolskih vežbi, koji ih upućuje sasvim vojničkim pravcem.

II. Modalitete.

1.) Umesto 18 služio bi svaki Soko 12 meseci, ako je četiri godine pre regrutacije bio član Sokola. 2.) Sokolski pred-

njaci pak bi se uputili u škole za rezervne oficire i svoj rok odslužili pod istim uslovima kao i djaci, kojima je priznat djački rok. 3) Da se ovo postigne potreban je još prijamni ispit. 4.) Pre regrutacije morali bi se Sokoli vežbati za vojničku službu, a posle odslužene godine morali bi produžavati vežbu s čisto vojničkim pravcem i gadjati; dakle drugim rečima: Neka se u Sokolu izvede regrutska nastava a posle odsluženog vremena propisane vežbe za rezervu. 5) Program i detalje ovog vežbanja i izvođenje celog programa propisao bi g. ministar vojni i mornarice, u sporazumu sa Sokolskim Savezom. Za to bi trebalo još da se osnuje u ministarstvu vojnom zasebno odeljenje za sokolstvo, na čelu koga bi stajao jedan oficir-Soko kao načelnik odeljenja.

III. Razlozi protiv ovih predloga.

Kao što se vidi, mi bi ovom peticijom, kad bi ju usvojili 1.) nešto molili, 2.) nešto nudili. Prvo je pitanje dakle: 1.) da li je ova molba opravdana? 2.) da li je ono što nudimo opravdano nuditi, i može li se dati bez štete za našu sokolsku stvar? Uzmimo, dakle, prvo pitanje: da li je ova molba opravdana. Kao prvi argumenat navodi se, da moramo težiti, kako bi smanjili vojni budžet i državu finansijski ojačali, dalje, da moramo ići za tim, kako bi povećali radnu snagu, odnosno svoju produktivnost. To su naše svete dužnosti kao dužnosti državljanā — o tome nema sumnje. No ni o tom ne može biti nikakve sumnje, da mi imamo pored svojih državljanskih dužnosti još i svoje specijalne dužnosti kao Sokoli, te naše težnje — sa opšteg državljanskog gledišta nasmiju dolaziti u sukob s interesima naše domovine, jer je naš cilj dobro našega naroda, prema tome i države, a da to postignemo, mi imamo točno propisani specijalni program i metodu za njegovo izvršenje. Oni su specijalni, bitno sokolski, jer odgovaraju Tyršovoj Sokolskoj ideji, kao Sokoli mi smo za njih vezani i smemo služiti samo njima, premda moramo kao državljani pored rada u Sokolu služiti i otadžbini kao pojedinci u raznim granama političkog, kulturnog i ekonomskog rada. Naš čisti sokolski cilj je: oplemenjevati naš narod telesno, moralno i duhovno, i to vaspitanjem po Tyršovom sistemu u vežbaonici. To je potpuno odredjen cilj, program i metoda — i kao Sokoli smemo se samo oko toga starati. Argumenti o smanjivanju budžeta, povećavanju radne snage u finansijskom jačanju države ne ispadaju dakle iz bitne jezgre naše sokolske stvari, već mogu biti podredjenog, sekundarnog značenja. S ovog potpuno opravdanog gledišta prvi argumenat zagrebačke peticije ne stoji. Ova bi argumentacija bila, u ostalom — i kad bi bila s našeg sokolskog gledišta opravdana — još uvek vrlo problematična.

Iz peticije razabiremo, da bi imali preuzeti vežbe u vojničkom pravcu i vežbe u gadjanju, da bi imali neke oružne vežbe posle odsluženog roka, a kako bi se to imalo započeti i izvršiti, to bi odredio g. Ministar vojni i sokolsko odeljenje u ministarstvu. Nije nam podrobno poznato, kakvih bi investicija trebalo za to, jer bi to bio potpuno nov eksperimenat, niti neznamo, kakva bila kontrola i ko bi ga materijalno pomagao. Nije nam poznato, da li će ministarske upute tražiti instruktora i kontrolnih organa. Za to bi trebala i specijalna statistika i tačan pregled onih članova Sokola, kojima je bila dozvoljena olakšica i koji bi time postali dužnici Sokola ili vojske sa dužnošću, koju bi morali docnije ispuniti u Sokolu. Gde je kompetentna vlast, koja će ih na tu dužnost prisiliti? Gde je eksekutiva? Koliko bi to novaca koštalo?

Sokolstvo nema dovoljnog broja prednjaka ni za one poslove, koji se danas rade. Naši prednjaci dobrovoljno se žrtvuju za stvari sokolskog značaja. Možda ne bi hteli badava da se žrtvuju i za vojničke poslove. Ko im sme to zameriti? Možda bi nam vojna vlast dodelila oficire i podoficire? Ko će platiti oružje i municiju, gde će seoska društva dobiti potrebna mesta za gadjanje? Ako bi ovo dala vojna vlast, ko će biti kontrola i ko će polagati račune ministarstvu?

Ovakvih pitanja ima još na stotine. I kad bi se odgovorilo na sva, onda bi tek bilo moguće napraviti nov proračun za sokolsku miliciju — koja se praktično možda nikako ne može izvesti — i tek na osnovu ovog proračuna mogli utvrditi, da li bi bio vojni budžet na ovaj način smanjen ili još povećan. Ovo navodim bez obzira na sumnju, da li bi naši prednjaci i da li bi uopšte celi sokolski aparat bio u stanju izvršivati upute ministra vojnog, o kojima danas nemamo ni pojma, premda je u peticiji kazano, da ih izdaje ministar vojni u sporazumu sa Jug. Sokolskim Savezom. Nastaje, dakle, još pitanje: 1.) koji je organ Saveza kompetentan za sporazum s ministrom i 2.) da li će između ministra i ovog organa uopšte doći do sporazuma. Tu nastaju novi problemi, jedan za drugim: što sme ministar od Sokola tražiti, a koliko sme Soko ministru obećati? U ovom pogledu primili bi mi prema svojem narodu, prema budućim generacijama i prema celomu slavenskomu Sokolstvu ogromnu odgovornost. Tu se ne radi, dakle o pokazivanju ljubavi spram otadžbine jednom akcijom, koju su veoma idealno zamislila naša braća — radi se o našoj principijelnoj stvari — o opstanku Sokola.

Mi smo Sokoli i kao takvi vaspitavamo narodu fizično, moralno i intelektualno čvrste ljude, time stvaramo i za našu vojsku svežije, hrabrije, odlučnije, svesnije, okretnije, bolje disciplinovane i idealnije vojnike. Ovo se razume samo po sebi,

kao što se razume, da će vojska od nas imati tim više koristi, čim mi budemo jači. Ovim našim radom i narod i vojska zadovoljni mogu biti — njime mi mnogo više činimo i za narod i za državu, nego što je zakonita dužnost nas kao državljana. Ovo je jedno. Drugo pak, da mi Sokoli nismo pozvati na svoj sokolski posao radi toga, da služimo samo vojsci, nego da služimo celome narodu. Vojska ina od naše službe narodu svoju korist, jer je ona deo naroda. To treba utvrditi i dobro razlikovati. Ako se mi posvetimo vojničkoj službi, ako stavimo Sokolstvo pod vlasti vojnog ministarstva onda će se naš rad ograničiti na vojsku, opšte svoje zadaće ne ćemo moći više vršiti — onda možemo i drugo ime uzeti, jer po svemu ne bi bili više Sokoli, nego samo narodna milicija. Ako već dolazimo na ideju, da bi kao društvo ovako služili vojsci, kao što predviđa zagrebačka peticija, onda bi morali misliti na osnivanje neke nove organizacije, koja bi imala takve svrhe i koja bila možda i potrebna i ugledna, ali to bi moglo biti kako „vojničko društvo“ ili tako što — a Sokola ne smemo uvlačiti u takvu dužnost, jer bi mu time oduzeli svu slobodu rada po svojim načelima, oduzeli bi mu dobrovoljnost učestvovanja, prepustili bi u njemu glavnu reč g. ministru i time Sokolstvo stavili u službu vlade, koja nama može biti i sklona i nesklona. Stoga to nijedan dobar Sokol, ma da je najbolji patriota, ne bi mogao odobriti.

Drugi argumenat, što ga navodi peticija, jeste ovaj: „Podiglo bi se Sokolstvo, jer bi u „Soko“ stupio ogroman deo naše omladine, a naročito seoske, koje je sada malo u Sokolu.“ Ovaj se argumenat odnosi na sokolsku organizaciju te je bar kao takav na mestu, ali nije opravdan. Pitamo Vas, braćo, da li je u našem interesu, da u naše redove stupaju mladići iz čisto oportunističkog, sebičnog razloga da ne bi služili koliko drugi u vojsci? Mi koji nosimo zastavu moralnosti tako vako visoko ne znamo zavadjati mladež oportunizmu, koji bi bio daleko od rodoljublja. Članova, koji u našim redovima traže kakve koristi, mi ne trebamo. Agitaciono sredstvo u obliku obećanja neke materijalne koristi bilo bi ne samo potpuno protivno našim osnovnim načelima i sramotno, već i štetno, jer bi davalo oružje u ruke naših protivnika. Ovakvo agitaciono sredstvo ne slaže se dakle ni s našom savešću ni s našom pameću. Ovaj argumenat nije pravilan, nije sokolski. Mi stojimo na stanovištu, da svaki Sokol vrši svoje državljanske dužnosti u punom opsegu, no pored državljanskih dužnosti neka ispunjava i svoje sokolske. Svakom favoriziranje naših članova može našoj stvari samo škoditi, a nikako koristiti. Sokol se odgaja u borbi za opstanak, u toj borbi se kristalizuje, u toj borbi stvara svoju snagu i karakter — ne sme biti nikakva maženja, jer će posledica toga biti mekoća, razneženost i beskarakternost, protiv čega

se mi najžešće borimo. Osim toga imamo pred sobom još potpuno nerešeno pitanje proširenja naše ideje u vojsci.

Premda peticija kaže, da se u Novom Sadu stvorio „Ustav Jugoslovenskog Sokolstva“, to ipak nije tačno. Naš je ustav moguć samo na osnovu naših sokolskih, t. j. Tyrševih idejnih principa. Radi toga je naš, kao i svaki drugi sokolski ustav već davno u napred odredjen. U Tyrševom članku „Naš úkol, směr a cíl“ naći ćete ga. Mnogo šta pak od onoga, što se zaključilo u Novom Sadu, usljed nerazumevanja sokolskih principa, u inače poštovanja vrednom oduševljenju i rodoljublju, ne odgovara sokolskim principima i moraće se u buduće popraviti.

Baš te tačke, koje se tiču naše propagande u vojsci, kao i studije, koje se tiču novog sistema vežbanja, bile su u Novosadskom saboru sigurno na laku ruku stvorene. Moramo pomisliti, da cela naša disciplina i moralno vaspitanje, koje izlazi iz discipline, počivaju na načelu slobodne volje. Dobrovoljno sudelovanje jedna izmedju temeljnih tačaka čitave Tyrševe vaspitne teorije. Put u vojsku moramo dakle naći ne na taj način, da tražimo vojne vlasti, koje će komandirati vojnike u naše redove, nego da tražimo vojnike same, koji će nas zavoleti i dobrovoljno stupiti u naš krug. Iz ovog izlazi, da treba da i naši dobri Sokoli služe vojsku. U vojničkoj službi neka učine svoju državjansku a i svoju sokolsku dužnost. Neka tamo prikupljaju dobrovoljce, s ovima neka osnivaju prave sokolske vežbe i neka time unesu sokolski duh u redove naše vojske, duh, koji će iz vojske opet izlaziti u najmanja i najzabačenija sela naše mile otadžbine. Jedino ovaj put propagande odgovara našim sokolskim načelima, jedino ovim putem možemo doći do zdravih i trajnih uspeha. Napomenuti pak moramo još jedno: Ako mi zamolimo za pogodnost označenu u peticiji, a ovu pogodnost i postignemo, mogu za iste moliti sve druge organizacije koje se u fizičkom smislu bave vežbanjem tela, dakle nečim, čime je našoj vojsci pomognuto s obzirom na vežbanje regruta. Za sada imamo već više takovih organizacija, a može se u svrhu, da bi njihovi članovi služili kraće vreme u redovnoj vojsci osnovati još mnogo, mnogo takvih društava, koja će reflektirati na pogodnosti date Sokolima. Državne vlasti potpuno opravdano moraju u svima građanima gledati samo državljane. Zašto, dakle, nebi pod istim uslovima, kao što nama, priznale istih pogodnosti i drugima. O kakvoj sentimentalnosti prema Sokolu u ovom primeru ne može biti govora. U našoj državi ima mnogo političkih stranaka, koje nama nisu sklone, mnogo političkih funkcionara, koji nama nisu skloni, u našoj državi nam je vlada sklona, u koliko uvidi, da smo korisni narodu — a u našoj državi može sutra ili prekosutra doći na kormilo vlada, koja nam neće biti sklona, koja će nam biti upravo protivna. Mi dakle ni po svom

vlastitom razboru ne možemo doći do toga, da bi zamolili vladu za kakve privilegije uz neku obvezu s naše strane — kad znamo, da će svaka nama protivna vlada svoj poklon — ako smemo to tako nazvati — lako moći upotrebiti na to, da nas uništi i ubije. Iz ovoga izlazi, da moramo stati samo na svoje vlastite noge — u Austriji su nas proganjali, a mi smo im prkosili, u Jugoslaviji nas ne proganjaju, a nije potrebno ni da nas favoriziraju ako bi za to žrtvovali našu slobodu. Mi sami, Sokoli, moramo čuvati i držati svoje sokolstvo vlastitom snagom i vlastitom požrtvovnošću, ako toga ne možemo onda ne zaslužujemo imena „Sokol“. Da se u ovom pogledu dobro razumemo, moram naglasiti pre svega, da predlog nije izišao iz vojničkih, dakle vladinih krugova, već iz naših. U ovom primeru eventualni prigovor nije upravljen vladi, dakle našoj državnoj upravi, već je samo konstatacija našeg načelnog stanovišta, odgovara našim interesima, a pošto je naš rad namenjen i posvećen narodnim interesima, to on odgovara i interesima celog našeg jugoslovenskog naroda.

Dalje da još objasnimo naše mišljenje o žrtvovanju naše slobode. Mi smo organizacija, koja postoji u okviru zakona i koja želi koristiti narodu, i to celokupnom, bez obzira na ime-tak, svetski nazor, vere i druge razlike, što su među pojedinim skupinama našeg naroda. Pošto je telesna vežba sredstvo našeg vaspitanja, pošto se u našim redovima i vežbaonicama skuplja i ona mladež, koja je sposobna za vojničku službu, pošto je naravno, da Sokoli mogu biti u fizičkom i moralnom pogledu najbolji vojnici — to nas smatraju za narodnu vojsku. Ispravno je to samo u toliko, u koliko možemo očekivati, da će biti naši članovi svakom prigodom, kad ustreba braniti svoju otadžbinu sa oružjem, sigurno elitna trupa, koja će se odlikovati svojom spretnošću, telesnom i duševnom, svojom disciplinom i svojim junaštvom. O vome, mislimo, nema sumnje. Da bi pak zbog ovih osobina, koje daje mladima sokolsko obrazovanje, od Sokola hteli napraviti državnu miliciju? Da bi hteli radi toga Sokola favorizirati u pogrešan pravac, ograničiti mu njegovu svrhu obrazovanja celokupnog naroda te napraviti od njega samo pripremnu školu za vojničku službu i instituciju za predožavanje vojničke škole? Opravdanja za ovo nije moguće naći — ako se zrelo razmisli — ni u našem patriotizmu, ni u najširem etičnom razmatranju naših državljanskih dužnosti. Da bi ovo razumeli treba promisliti samo to, da jedan deo rada, koji bi bio za nas obavezan, diriguje gospodin ministar vojni, kog mi kao Sokola ne poznajemo, i o kome ne znamo, da li on uopšte poznaje bitnost našeg cilja i programa i bitnost naše metode. Peticija kaže doduše, da to određuje minisar sporazumno sa Sokolskim Savezom, ali time je kazano vrlo malo. Radi se o tome, koga

se zamolilo i ko je dao — taj će i naredjivati. Ovo je jedno. S druge strane pak: smemo li dopustiti, da se u naše poslove mešaju ljudi, koji nisu Sokoli? Mi smo organizacija osnovana na demokratskim načelima, koju vode najdemokratskijim načinom izabrano starešinstvo, savezni odbor i t. d. Ovi organi vode zajedno s tehničkim odborom sav naš rad — članovi se pokoravaju, jer su nas izabrali, da ih vodimo. Kako bi mi onda mogli doći do toga, da dopustimo na sebe uticaj od strane vojnog ministra, odnosno neke kancelarije u ministarstvu vojnom?

Da je u peticiji mišljeno na taj uticaj, i to silan, o tome ne može biti sumnje, kad se zahteva 1) metoda vežbanja u čisto vojničkom pravcu, koju određuje ministar vojni sporazumno sa Savezom; 2) „prijamni ispit“ pred komisijom, koja se sastoji iz regrutne (vojničke) komisije i po jednog predstavnika starešinstva sokolske župe i starešinstva dotičnog sokolskog društva. „Program ovoga ispitivanja bi propisao gospodin ministar“. Već ovo drugo nam je dovoljno, da otklonimo peticiju, pošto se ispitna komisija sastoji iz većine vojnika, koji su — ma bili Sokoli — u prvom redu vojnici. Od kvaliteta pak ove komisije zavisi sva priprema za ispit. U formalnom pogledu neispravno je i to, što bi u takvoj komisiji Sokola zastupali članovi starešinstva, a ne članovi tehničkog odbora. Premda bi se moglo o stvari govoriti još šire i detaljnije, pa bi mogli rastumačiti i neizostavne posledice, koje bi nastale kad bi se ostvarili u peticiji zamišljeni koraci i bi bile za Sokola kao takvog, katastrofalne. S toga moramo odgovoriti na oba gora stavljená pitanja, ovako: 1) molba bratske sokolske župe, nije opravdana; 2) ono, što bi ovom peticijom nudili, ne smemo nuditi po našim idejnim i organizatornim načelima. Dalje je veliko pitanje, da li bi to uopšte mogli dati, i ako bi dali, bilo bi to bez sumnje na štetu naše sokolske stvari, našeg Sokolstva, koje je već samo po sebi namenjeno narodnoj a time i državnoj koristi. Time što bi oštetili naše vlastite koristi, izgubio bi narod one koristi, koje mu mi dajemo van svojih normalnih, zakonom određenih dužnosti. Ovo je glavno, a moramo dodati još i svoje razloge protiv one tačke peticije, koja govori o tome, ko bi bio imao prava na olakšice u vojničkoj službi.

Peticija kaže da to pravo stiče svako, ko je bio barem 4 godine pre regrutacije član „Sokola“. Mi imamo članove, koji vežbaju i koji ne vežbaju, koji učestvuju u našem pravom sokolskom obrazovanju i koji u njemu ne učestvuju. Ako bi se upustili u takvu akciju, kao što je zamišljena u zagrebačkoj peticiji, onda bi morali sigurno naći neku bitnu razliku medju našim članovima — a osim toga peticija kaže, da bi olakšica pripadala svim članovima, koji su bili 4 godine pre regrutacije u našoj organizaciji. Regrutacija se obično izvrši u 20-godišnjoj

starosti, a član se može postati tek sa 18 godina. Ovo spominjem naročito radi toga, da pokažem, kako se hladnokrvnom površnošću koja sigurno nije sokolska osobina, upuštamo u najvažnija načelna pitanja, koja bi se morala pre akcije temeljito proučiti, koja bi morala biti izradjena do najmanjih sitnica i svako prenapreganje u ovome slučaju bio bi naš najveći greh.

Dalje moramo spomenuti, da nas je ministarstvo vojno još pre nekoliko meseci pitalo, da li reflektiramo na kakve pogodnosti, kolike i u kakvom obliku. Već onda smo pitanje proučili odgovorili ministarstvu, da reflektiramo samo na pogodnost, koju vojna vlast daje djacima, a to samo za one naše prednjake, koji su polazili barem župni prednjački ispit. Ovo smo javili ministarstvu vojnom mirnom savešću, uvereni, da se ničim ne obavezujemo, da ne grešimo protiv naših sokolskih načela i da bi bila ova olakšica, koju bi nam vojna vlast dozvolila, isto tako dobra i za nas i za namere vojnih vlasti. Time nismo ništa molili, a nismo ni reflektirali na ništa vanredno. U ovom pogledu ostajemo dosledni.

IV. Predlog starešinstva i tehničkog odbora.

Ovako su mi naložili starešinstvo i tehnički odbor Jugoslovenskog Sokolskog Saveza da izvestim bratski odbor i u njihovo ime stavim ovaj predlog:

1) u pogledu olakšica vojne službe ne molimo ništa.

2) Ako vojna vlast hoće da nam da nešto sama od sebe, bez ikakvih obveza s naše strane, neka to učini samo našim prednjacima, koji su položili župni ispit, te neka im da iste povlastice kao i djacima.

U Ljubjani, 25. marca 1922.

Odbrana zagrebačke peticije za uvođenje sokolskoga roka službe u vojsci.

Vidovdanski Sokolski Sabor u Novom Sadu zaključio je jednoglasno u svojoj 11. rezoluciji na referat vojno-Sokolskog odbora, da Sokolski obrazovani vojni obvezanik treba da ima pravo na skraćeni rok službe u vojsci i brže unapređenje u podoficirske činove nego drugi obvezanici, a prednjaci Saveza i na pravo polaganje ispita za rezervnog oficira.

Od toga Sabora do danas prošlo je više od 2 i po godine, a da se riješenje toga pitanja nije potaklo.

Potpisana je župa saznala, da se baš sada radi o sastavljanju osnove za novi zakon o ustrojstvu vojske, te je smatrala i smatra da je sada vrijeme, da se Sokolstvo postara za oživotvorenje svog saborskog zaključka, koji uvodno citiramo.

Znaјуći, da je Starješinstvo Saveza i odviše zaokupljeno pripravama za Jugoslavenski Sokolski Slet u Ljubljani, i da možda neće dospjeti da živo poradi i na ovom poslu, sastavila je potpisana župa peticiju na odlučne faktore u državi, koja je odštampana u broju 4. 1922. god. Sokolskog Glasnika.

Tu je peticiju bez obrazloženja uputila Starješinstvu Saveza. Bez obrazloženja za to, što je držala, da će Savezno Starješinstvo kao eksekutivni organ Sokolskog Sabora bez daljnjeg pristati na peticiju, koja je sastavljena sasvim u duhu i smislu uvodno citiranog zaključka Vidovdansko Sabora.

Medjutim je Starješinstvo Saveza na sjednici odbora od 25. marta o. g. predložilo, da se naša peticija ne prihvati, a taj predlog obrazložila oduljim sastavkom, koji predhodi, pak su zato zastupnici potpisane Župe tražili i dobili dozvolu, da na ovo obrazloženje odgovori i potpisana Župa.

Evo toga odgovora:

U općem pravcu moramo prije svega naglasiti, da je naša peticija upravljena na nesokolske faktore. Prema tome njena argumentacija mora da operira na općim argumentima, koji su shvatljivi i ubjedljivi za adresata. Ti argumenti su crpljeni iz opće državne politike, jer će legistativa dozvoliti zatraženu olakšicu u vojnoj službi. Sokolstvu samo onda, ako to bude u općem državnom interesu.

Ovo treba naglasiti, jer obrazloženje Saveznog predloga, i izričito i medju redcima zastupa gledište, da peticija nije sastavljena u sokolskom duhu.

Potpisanoj župi daleko je i sama pomisao, da bi odstupila ma i za malenkost od sokolskih principa, i drži, da nije nijedan Sokolski princip napustila ili povrijedila, ako nije te principe baš naročito naglasila.

A sada da predjemo na 3. točku obrazloženja saveznog starješinstva.

Istina je, da mi od vojske tražimo olakšice, ali ne stoji, da mi nešto nudimo, odnosno, da nudimo nešto, što ne bi bilo sadržano u Sokolstvu i u Tyrševom sistemu.

Kad je u vojno-sokolskom odboru na Novosadskom Saboru raspravljano o rezoluciji, konstatirano je na referat brata dra. Pestotnika, Sokolskog odličnog radnika i pisca (odštampanog na str. 390. sl. sokolskog Glasnika 1919.), da se Sokolskom (Tyrševom) sistemu tjelovježbe ne protivi obuka rekrutska, kako ju ima naša narodna vojska. Tu su u 9 točaka propisane i vježbe, koje ima Sokolstvo da vježba radi priprave za vojnu službu. Ta je rezolucija jednoglasno primljena, i vježbe prema tome već propisane. (Vidi kod Glasnika god. 1919. str. 299. i sl.).

Druga je stvar i pitanje, da li naše jugoslavensko Sokolstvo vježba sve te elemente, odnosno da li je do sada vježbalo. Sve te vježbe, koje su propisane zaključkom Sabora nisu u suštini drugo, do li lahka atletika, i radi pomanjkanja prikladnih prostorija i sprava to su vježbe, koje uz redovne i proste jedino mogu da vežbaju seoski Sokoli.

U našem se slučaju radi o pitanju, da li mi nešto nova nudimo vojsci, što u našem sistemu ne bi bilo sadržano. Kako vidimo, ti su elementi sadržani u Tyrševom sistemu, respektive ne protive mu se, i mi ne počinjemo nikakvu feloniju, kada ministru i legislativi kažemo, da naši članovi već po Tyrševom sistemu imaju da vježbaju ono, što rekruti i vježbaju za vrijeme rekrutske obuke, i da je s toga pravedno, da im se i snizi rok službe u vojsci za 6 mjeseci, kako dugo traje rekrutska obuka.

Ne dolazimo mi time u nikakvu ovisnost o vojsci. Ne dajemo mi ništa od svoje samostalnosti. Mi se brinemo, da pojedini naš član vježbač dodje do privilegiranog položaja u našoj narodnoj vojsci za to, što dobrovoljno vježba ono, što drugi u kasarni vježbaju za to, što ih na to zakon prinudjuje.

U predstavlci se predlaže, da Sokol, koji se želi poslužiti sa zakonskom pogodnošću, imade položiti ispit.

Mi znamo — a to nije ni vojnim krugovima nepoznato — da svi članovi sokolskih društava ne ispunjavaju svoje sokolske dužnosti jednakim marom. Sa Sokolskog gledišta već ne bi bilo ispravno, kad bi i oni, koji su samo na papiru Sokoli, i koji ne primiraju u Sokolanu, već samo plaćaju, imali jednake pogodnosti, kao oni, koji su marljivi i zdušni sokolski radnici i kojima je Sokolana druga kuća, drugi dom.

Svaki drugi način rješenja ovog problema, osim ispitom, otvorio bi širom vrata korupciji, koja bi mogla ugroziti pogodnost samu.

Kada član sokolskog društva položi ispit pred vojnom komisijom, nosi svu odgovornost za njegovu spremu ta vojna komisija, a ne Sokolstvo.

Da se na ispitu isključi pristranost predlaže se kao kontrola izaslanik društva i župe, kojima pripada odnosni član. Mi ne možemo tražiti, da većina povjerenstva budu Sokoli, jer se na ispitu ne radi o tome, da Sokolstvo nekoga primi u svoje redove, već o tom, da građanin dokaže vojnoj vlasti, da je (u Sokolstvu) stekao dovoljnu izobrazbu, koju zahtjeva zakon, da u redovima vojske uzmogne polučiti zakonsku pogodnost.

I u tom detalju predloga ne ima dakle govora o kakvoj ovisnosti o vojsci, već što više, tražimo, da u čisto vojničkom poslu sudjeluje Sokolstvo, jer se radi o interesu nlegovog člana.

Po naravi stvari se razumije, da izaslanici društva i župe treba da budu sokolski obrazovani prednjaci

„Smanjivanje budžeta, umnožanje radne snage, finansijsko snaženje države ne leži u bitnosti Sokolske zadaće, nego tek u 2. redu“, kaže savezno obrazloženje.

Naša peticija nije tvrdila, da citirano leži u bitnosti sokolske zadaće, već je navela taj argumenat legislativnim faktorima iz opće državne politike, kako bi tim argumentima zadobila legislativne faktore za traženu olakšicu (pogodovnost), koja je za Sokolstvo korisna, a ne mari iz kojih razloga legislativa na nju pristane.

Sa sokolskog gledišta, ako je poratno Sokolstvo ideja, kao što je to bilo Sokolstvo prije rata, a ne samo sport i tje-lovježba, onda mu danas mora biti na srcu i država. Jer treba dobro razlikovati, današnje doba od prošlih vremena.

Do nedavna za naše Sokolstvo nisu država i narod značili isto. Naprotiv, tko je radio za državu, radio je proti narodu. Pa i pod takim okolnostima nije — baš za Tyrša — država sokolstvu bila indiferentna, kad se ticalo spoljnog neprijatelja. I baš sam Tyrš, koji je obrazovanjem pojedinaca van vojske (austrijske) išao Sokolstvom ka narodnoj vojsci, taj je Tyrš 1866. god. stvarao legiju sa kojom se htio ponuditi državi (Austriji) radi njene obrane.

Danas je za nas država i nacija indentičan pojam. Taj pojam za danas na žalost nije ostvaren, jer se država i etnografske granice naše nacije još ne pokrivaju. Danas je nama podjednako draga i država i nacija. I kad je, kao što to peticija iznosi, konsolidovanje naših nutarnjih pitanja, pitanja stvarnoga narodnoga jedinstva, vezano za popravak ekonomskog, finansijskog i moralnog stanja naše nacije, onda za naše Sokolstvo to ne samo da ne mogu, već i ne smiju da budu sporedna pitanja, ako se Sokolstvo ne će da svede na nivo gombača.

Istina je, da referent za Sokolstvo u ministarstvu vojnom ne će biti sokolska institucija, već organ ministra vojnoga, kao što su i drugi referenti njegovi, koji mu služe kao stručnjaci za pitanja, koja ne imadu čisto vojnički karakter.

Samo Sokolstvu nemože biti indiferentno, kakav će oficir zapremati tu dužnost. Hoće li to biti muž, koji poznaje Sokolstvo, i u njem aktivno saradjuje, dakle oficir-Soko, kako predlaže peticija, ili će biti oficir, koji možda za Sokolstvo ne imade razumijevanja.

Već danas dok takav referent ni ne postoji, našlo se mnogo pojedinaca u oficirskim redovima, koji gaje Sokolstvo u vojsci, — eto nam dokaza na zagrebačkom župskom pak na osječkom pokrajinskom sletu, gdje je Sokolstvo u vojsci odlično nastupilo i izazvalo odobravanje braće Čeha —, a kud i kamo više i opće-

nitije će taj rad u vojsci procvasti, ako ga bude poseban referent u ministarstvu rukovodio.

Savezno obrazloženje želi, da se i sokoli vojnici dobrovoljno vrstaju u naše redove i za tim da mi trebamo, da stremimo, a ne da vojnici budu u naše redove komandirani.

Treba poznati psihu svakoga vojnika bez razlike nacije a po gotovo psihu našega u većini nepismenoga vojnika, pak onda nitko, tko doista želi, da se naši sokolski redovi u vojsci što više umnože, ne će moći polaziti puta, koji preporuča Savez. A ipak smo uvjereni, da će sokoli vojnici, kad spoznađu Sokolstvo i po radu naročito i po ljepoti Sletova i izleta, stalno i poslije odsluženoga roka osjećati potrebu za Sokolstvom. Ako onda možda i ne budu mogli aktivno učestvovati u Sokolskom radu, a oni će Sokolstvo razumijevati, cijeniti i njegove priredbe poštovati i po mogućnosti i inače podupirati. Biti će sokolska najbolja publika.

„Ako smo dobri Sokoli, već smo dobri regruti i vojnici i bez peticije“ — veli obrazloženje — i to je tačno.

I Švicarska, koja je savršeni primjer narodne vojske, a koja na 4 milijuna stanovnika ima u svojim društvima vrsti našega Sokolstva ne malo pola milijuna vježbača, može u tom pogledu biti sasvim zadovoljna. No šta da rečemo mi, čija vojska za vrijeme rata treba da prebaci milijun vojnika, kad u toj vojsci imamo samo 6.000 sokola vježbača, koliko ih naš Savez danas broji. (Str. 136. Jug. Sok. Kalendaru za 1922.)

I baš to slabo stanje našega Sokolstva, a naročito njegovo slabo širenje u širokim narodnim masama, gdje treba da mu je pravo polje rada, to nam namiče pitanje, da li treba čekati, da se kulturni niveau našeg seoskog svijeta toliko razvije, te da seljak naš sam osjeti potrebu za Sokolstvom, da je osjeti sa jednog višeg gledišta, da razumije sokolsku ideju, i da za nj podje radi te ideje same, ili ga treba na izvjestan način uvesti u Sokolstvo, i tu ga vaspitati u duhu Sokolske ideje?

Što je od toga dvoga za nas korisnije i što nas vodi brže i sigurnije ka sokolskom cilju, to može da riješi samo onaj, koji duboko i široko poznaje sve krajeve naše domovine i mentalitet i karakter svih krajeva naše nacije.

To se pitanje može riješiti samo prema našim prilikama, a nikako po uzoru na druge. Mi držimo, da naša peticija ovo pitanje za naše prilike ispravno riješava.

Na str. 5. obrazloženja Starješinstvo izriče bojazan, da odnos delegata Jug. Sok. Saveza i min. vojnog nije određen ni jasno, kao što nije ni određeno ni koji je organ Saveza kompetentan za dogovore sa ministrom vojnom.

I najzad se nalazi u dvoumici, što će biti ako ne dodje do sporazuma.

Sve su ove primjedbe i pitanja deplasirana. Jug. Sok Savez jeste i ostaje samostalna i slobodna ustanova, njegovo je, da sporazumno sa min. vojnim riješi odnos između Saveza i ministra. On na taj isti način riješava i sva druga pitanja.

Ne dodje li do sporazuma sa ministrom, ništa i nije. Savezu ne može nitko ništa naturiti, što mu ne konvenira. Koji će organ Saveza provoditi pregovore, to držimo ne trebamo da mi riješavamo, jer je to u naravi stvari riješeno, a zna se, koji organ Saveza je kompetentan za koji rad.

Dalje se veli: „Sokolstvo služi cijelome narodu, a vojska je dio naroda, prema tome Sokolstvo služi i vojsci, a ne da Sokolstvo služi vojsci na taj način, što će postati neki podređeni instrumenat vojske, te da mu se sputa slobodan rad i kretanje.

Ovo je izlaganje u osnovi pogrešno. Savremena vojska nije više ona militaristička ustanova, koja je dio naroda. Vojska je danas cio narod. Prema tome, služba narodu i vojsci je jedno te isto.

To je vrlo dobro uočio i brat Dr. Pestotnik, koji je u svom referatu na Vidovdanskom Saboru izjavio: „Odnos između vojske i Sokolstva izmijenio se iz temelja oslobodjenjem“. Prema predlogu naše peticije ne podčinjava se Sokolstvo vojsci. Vojska imade stalne po zakonu određene obaveze prema Sokolstvu, a Sokolstvo vojsci ne. Ako će koji Sokol, da se posluži zakonskom pogodovnošću, na to ima prava, a ako ne će, on ne imade dužnosti.

Spočitava nam se površnost, što predlažemo 4 godine izvršenog članstva prije regrutacije kao pretpostavu pogodovnosti, a zaboravlja se, da postoji i Sokolski naraštaj. U drugu ruku Savez površno čita našu peticiju, kad pita da li svaki član i nevježbač ima pravo na pogodovnost, gdje peticija izričito navodi, da pravo na pogodovnost imaju Sokolovi, koji su kao izvršioци за posljednje 4 godine pred rekrutovanje bili bezprekidno članovi Jug. Sok. Saveza.

Savezno Starješinstvo boji se promjena, ako dodje u državi do vlade, koja će nam biti neskloni. Nije li dobro, da i taka vlada bude zakonom obvezana na pogodovnost, koju tražimo, i da prema tome ne uzmogne tu pogodovnost da promjeni? Držimo, o tom ne treba ni riječi više reći.

A zamjerka, da će i druge slične organizacije dobiti jednaku pogodovnost, nemože da tangira ispravnost našeg stanovišta, niti mi tražimo, da budemo pogodovani pred drugima, i ako se nećemo zalagati, da i njima pogodovnost bude pružena.

Budemo li izjednačeni s njima, kao što smo danas, voditi ćemo borbu kao i danas, i držimo, da ćemo pobijediti, jer nam je ideja viša i ljepša, i jača nego njihova, a i naše zanimanje agilnije.

Savezno obrazloženje prigovara našem argumentu, da će ojačati Sokolstvo, bude li primljena pogodovnost za Sokole zakonu o ustrojstvu vojske.

Veli se, da mi trebamo samo članove, koji od dobre volje pristupe u naše redove i ne želimo, da nam ih netko pritjera, i da ne trebamo u svojim redovima članova, koji traže koristi.

Na to se mora uzvratiti, da nitko ne može ispitati motive radi kojih pojedinosti novajlija oblači crvenu košulju, pak niti onda, ako bude ustanovljena zamoljena pogodovnost. Za nikoga se dakle ne može ustvrditi, da ne pristupa od svoje volje u Sokolske redove. Zakon ne će nikoga siliti, da im pristupi. Sokolski put će ostati još uvijek tvrd i dalek, jer će se do pogodovnosti dolaziti putem ispita, a tko će položiti ispit morati će se vježbanjem na nj pripremiti.

U drugu ruku stoji nepobitno, da Sokolstvo ne dobiva ni bez pogodovnosti u svoje redove gotove Sokolove, već ih odgaja i duševno i moralno i tjelesno.

Čovjek bez obzira na motive, radi kojih stupa u Sokol, mora proći sokolski odgoj, ako će da od njega postane Sokol.

Ako dakle pojedinac i pristupi u naše redove zbog koristi, koju će mu donijeti zamoljena pogodovnost, izbrisati će mu sokolska odgoja taj doista nečist motiv, i on će po odgoji, kao i svaki drugi, ustrajati u našim redovima „ni za korist ni za slavu!“

Zato ne stoji pripomena obrazloženja, da naš „argumenat ni pravilan ni Sokolski“.

Na ovu točku valja još istaći, da Sokolstva ne bi ni trebalo, kad bi ljudi već bili tako odgojeni, kako to hoće Sokolstvo. Argumentacija Saveza boluje na logičnoj pogrešci „filius ante patrem“.

I argumenat, da mi ne trebamo težiti za raširenjem svojih redova već samo za produbljenjem ne može se držati, kao ni argumenat, da ne raspolazemo sa dovoljno sila.

Sokolstvo kao narodna ustanova treba da zadje u najšire slojeve. Svoj će cilj postići samo onda, ako „co Čeh to Sokol.“ pardon, ako svaki Jugoslaven bude i Sokol (neka nam se oprost, što smo tu upozorili prstom, kako je Savez, kad mu konvenira u argumentaciji napustio Tyršovo geslo). Ono treba da se širi u najšire vrste, mora naći sposobne prednjake. To mu je dužnost.

Dakako da treba i da se produbljuje. To će tim prije po-
lučiti, ako postane jaka organizacija po broju članova, a po tom i po sredstvima, jer će onda moći zadovoljiti svojim zadacima

Ako ostane ograničena na malovaroške rijetke redove,
Sokolski Glasnik

ostati će u životu naroda bez onog snažnog uticaja, koji je lebdio pred očima Tyršu i Figneru.

Sasvim ne samo nesokolski, već i nedemokratski argumentira obrazloženje Starješinstva proti ustavu Jugoslavenskog Sokolstva, stvorenom u Novom Sadu.

Veli se, da je naš ustav moguć samo na podlozi Tyrševih idejnih principa. Mi tvrdimo da Sokolski ustav nigdje nije pogrešio proti tim principima.

Ali ne dozvoljavamo dogmatizam koji slijedi iz Savezne argumentacije.

Tyrš je živio u drugim prilikama nego li mi danas. I na mjesto da postavimo pitanje, „Što o tome kaže Tyrš“, morali bi pitati „što bi o tome kazao Tyrš, kad bi danas među nama i u našim prilikama živio?“

Tyršove zasade, koliko god ih cijenimo i slijedimo, nisu nikakove dogme, koje se ne bi mogle mijenjati, ako bi na to pristala većina Sokolstva.

Tyrš sam ne bi nikada dozvolio tako nedemokratsku, dogmatsku argumentaciju.

Radi toga ne možemo pristati ni na nazor starješinstva, da je Sokolski Sabor u Novom Sadu zaključivao nešto „uslijed nerazumijevanja sokolskih principa“, i da će se to morati promijeniti.

Tu smo dužni upozoriti, da je br. Starješinstvo Saveza izabrano, da izvršava zaključke Vidovdanskog Sabora. Filozofirati o njima može svaki pojedinac koliko hoće. Ali dok Sabor, taj jedini pozvani legislativni Sokolski organ, ne promjeni svoje zaključke, dotle je Starješinstvo bez daljnega dužno, da svaki zaključak svršava, ne čineći kod toga razlike, dali se kojem članu starješinstva pojedini zaključak sviđa ili ne, drži li ga on sokolskim i u skladu sa dogmom ili ne. Ako ta njegova dogmata ne dozvoljavaju, ne mora on kao ličnost da zauzima mjesto u Starješinstvu. Neka ga prepusti onima, koji se slažu sa zaključkom, i koji će ga izvršiti. — Druge ne ima.

Svakako ni br. Starješinstvo Saveza, a još manje br. tehnički odbor Saveza nisu pozvani, da sude o zaključcima Sabora, već da ih u punoj mjeri izvršuju.

Iz ovoga razloga, najblaže rečeno, sačinjuje otkriće br. Starješinstvo, da je ministarstvo vojno zapitalo Starješinstvo na kakve pogodnosti reflektira za svoje članove, i da je starješinstvo odgovorilo da reflektira samo na „djački rok“, i to samo za one naše prednjake, koji su položili župski prednjački ispit.

Ovaj odgovor br. Starješinstvu u protuslovlju je sa zaključkom Vidovdanskog Sabora točka 11.

Nego da upozorimo još na nešto. Što će biti, ako je ministar vojni zapitao i druge Saveze, a ne samo naš, kakve pogodnosti traži, i ako drugi Savezi nisu bili tako skromni, već tražili one pogodnosti koje i naš Vidovdanski Sabor (oni dobro poznaju naše zaključke!) Što će biti, i kako će Starješinstvo braniti svoj odgovor ministarstvu, ako g. ministar u zakonu osigura svakom Savezu što je tražio i ništa više? Kako će onda izgledati naše Sokolstvo? Ako br. Starješinstvo može na sebe ovakovu odgovornost preuzeti, ne može potpisana župa, a držimo ni ostale župe, kojima je budućnost narodnog Sokolstva daleko viša i vrijednija i od jedne Tyršove dogme.

Mi nećemo dalje ulaziti u pobijanje argumentacije br. Saveza. I ovako se to oteglo preko mjere. Dovoljno bi bilo reći, da naša peticija sadrži jedno izvršenje zaključka Vidovdanskog Sabora, koji se ne protivi Tyrševom sistemu, pak da budemo sigurni, da će sve bez razlike župe pristati na našu peticiju.

Do budućeg Sabora dužnost je to svakog jugoslavenskog Sokola.

Molimo, da se predlog br. Starješinstva Saveza zabaci i prihvati naša peticija u cijelosti.

SOKOLSKA ŽUPA MOSTAR

Sokolsko društvo u Dubrovniku održalo je dne 15. januara o. g. svoju glavnu godišnju skupštnu. Iz izvještaja starješine, revizora, blagajnika i načelnika proizlazi, da je ovo društvo prošlu godinu znatno napredovalo i mnogo doprinijelo sokolskoj ideji u ovome gradu. Kroz prošlu godinu društvo je priredilo: 3 svečane akademije, 3 pomen-večeri: Strosmajerovo veče (govorio veleuč. D. N. Gjivanović), prigodom smrti našeg Kralja Petra I. (govorio zamj. starješine prof. Novak Bukvić) i prigodom smrti prvog starješine Jug. Sok. Saveza brata dra Ivana Oražena (govorio društveni starješina dr. Luko Dražić), 3 proslave: Zrinsko-Frankopansku, Gjurgjevdanski uranak i pomen Vidov-dana, komers bratu Kalini, prigodom njegovog boravka u Dubrovniku. Sudjelovalo je: župskome sletu u Mostaru i okružnome sletu u Tivtu (Boka Kotorska). Priredilo je 2 javna časa i 5 izleta u dubr. okolicu. Sudjelovalo je 17 članova vježbača sokolskoj vježbi u Trebinju. Kroz prošlu godinu društvo je imalo 67 izvršujućih članova, koji su redovito vježbali, te 26 članica, muškog naraštaja i podmlatka 32, ženskog 43. Vježbalo se je skoro svaki dan. Skupština je priznala osobitu zauzetnost bratu Petru Ortolani, koji je zaista žrtvovao dosta truda i vremena oko vježba. Za god. 1922. biran je slijedeći upravni odbor: Starješina: Dr. Luko Dražić; zamj. starješine: prof. Novak Bukvić; odbornici: Benussi Antonije (tajnik), Ercegović Herman (blagajnik), Šutić Niko, Antonioli Ivo, Kovačević Milan, Banović Ivo, Tutta Antun, Traživuk Dušan, Kurtović Anka, Šoljan prof. Ivo, Pasarić Petar, Dmitrović Špiro, Piper Vaso, Ilić Lujo, Nadramija Ivica; Nač. kult.-prosvj. odsjeka: dr. Lujo Fouque; Revizori: Car Antun i

Tajser Ljudevit. Delegati župe: dr. Luko Dražić, Benussi Antonije, prof. Novak Bukvič, Šutić Niko; Načelnik: Vlaho Lise; Načelnica: Anka Focht Zamj. načelnice: Anka Kolaj. Na skupštini su riješene mnoge tačke privatne naravi. Odobrena nova društvenr pravila, predložena od Saveza. Skupština je tekla u potpunome skladu i sokolskoj disciplini. Zdravo!

SOKOLSKA ŽUPA CELJE

Sokolsko društvo v Celju je imalo 29. januarja 1922. jako dobro obiskan redni občni zbor. Otvoril ga je br. starosta Smertnik, ki se je v svojem govoru spominjal najvažnejših dogodkov v minulemu letu. Razdirajoče delo Sokola na Wilsonovem trgu je temu primerno ožigosal in izrazil trdno nado, da ne bode uspelo. Končno se je spominjal umrlih članov br. Franca Karlovška in Steve Skomina.

Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora poda br. tajnik poročilo. Med letom je pristopilo 65 članov in 19 članic, izstopilo odnosno črtalo se je 61 članov in 8 članic, tako da šteje društvo 272 članov in 114 članic, skupaj 386 članstva. Med vojno obubožana strokovna knjižnica šteje 81 knjig in brošur. Društvo je naročeno na 4 strokovne, 1 leposloven in 2 lista razne vsebine. Sokolski Glasnik ima 29, Sokolič 45 naročnikov. Odborovih sej je bilo 17.

Kulturno prosvetni odsek je imel le 2 predavanj, ker je predsednik že dalje časa odsoten. — Nadalje je društvo, ki je opremljeno z vsem telovadnim orodjem, več mesecev zelo občutno pogrešalo gospodarja. Blagajnikovo poročilo izkazuje 209.246 K 06 v dohodkov in 204.385 K 30 v izdatkov, gotovina znaša tedaj 4860 K 76 v. Ni pa všteti 30.000 K, katere dolguje celjsko mesto Sokolu. Društvo ima lastno nezadolženo postopje (Sokolski dom) v Gaberjih, za kar gre zasluga br. starosti Smertniku. Sokolski dom znači danes milijonsko premoženje. Razun tega ima društvo precej telovadnega orodja. — Celjski Sokol je prispeval mnogim društvom z manjšimi ali večjimi zneski, kakor so bila pač sredstva razpoložljiva. K Jug. Sokolski Matici je pristopil s 24 deleži. Brat načelnik je podal obširno poročilo o telovadnem obisku, kakor o tehničnem poslovanju sploh. Iz poročila — sklepaajoč zlasti iz telovadnega obiska — je razvidno, da je društvo napredovalo. Udeležilo se je vseh večjih prireditev, v Osijeku je bilo zastopano po 22 članih v kroju in 18 članicah. Sokol je priredil lepo uspelo Mišičevo slavlje, nadalje žalno manifestacijo za kraljem Petrom Velikim Osvoboditeljem. Moški prednjački zbor šteje 8 članov. Obstoji tudi samostojen ženski prednjački zbor s s. Cirilo Rebekovo kot načelnico in s. Miljutino Hočevnarjevo kot podnačelnico. Vodstvo moške dece je prevzel br. Josip Valenčič, gojenk in ženske dece sestra dor. Barthova. Pri novih enotnih pravilih, ki jih morajo sprejeti vsa društva, se je vnela živahna debata. Glede točk 8 in 9 se je odposlala Savezu posebna resolucija. Za poslovno leto 1922. izvoljeni odbor se je naslednje konstituiral: starosta Josip Smertnik; podstarosta dor. Milko Hrašovec; načelnik Lojze Jerin; tajnik Franjo Čepin; blagajnik Drago Sirec, gospodar Makso Reš; odborniki oziroma odbornici: dor. Leopold Vičar, polk. Borisav Tošić, Franjo Dolžan, Drago Ber-

nardi, Bernard Wltavsky, Rudolf Polšak, Marija dor. Barthova, Slavica Basiako - namestnica in namestnika: Marica Černejeva, dor. Gvidon Sernec in Tonče Grobelnik. Predsednik kulturno-prosvetnega odseka: Ivan Prekoršek, praporščak: Ivo Kapus, rač. pregl. Mirko Gruđen in dor. Ernest Kalan. Pri služajnostih je prišlo do rasprave već važnih zadev. Članarina je ostala neizpremenjena. Obćni zbor je podal izrazito sliko o celokupnem društvenem delovanju. Odbor se je potrudil, doseći čim najveć uspehov. Uverjeni smo, da se naloge, ki ga čaka letošnje leto, popolnoma zaveda. Sestre, bratje! S podvojenimi moćmi na delo. I. Jugosl. vsesokolski slet ni daleč. Zdravo!

SOKOLSKA ŽUPA NOVO MESTO

Sokolsko društvo u Karlovcu održalo je 26. februara 1922. izvanrednu glavnu skupštinu sa dnevnim redom: Prihvat novih pravila, propisanih po Saveznoj skupštini u Osijeku 1921. god. Za samu skupštinu je vladao veliki interes, jer udruženi elementi, nezadovoljni sa današnjim političkim položajem u državi, zapostaviše interese Sokolstva, te uvukoše politiku u naše, do tada nadstranačko, strogo narodno društvo. Ali ni druga stranka, to jest svijesni i dosljedni Sokoli, Jugosloveni, ne ostaše skrštenih ruku, te povedoše protuakciju, da osujete rasulo društva, za čime se je poglavito išlo. Na samoj gl. skupštini prije prelaza na dnevni red, tadanji podstarosta dr. Ante Oršanić, inače pouzdanik gore navedene grupe, htjede da dade na glasanje predlog ove grupe, naime da se društvo nazove „Hrv. Sokol“, da istupi iz Jugosl. Sokol. Saveza i da stupi u novoosnovani hrv. sok. savez. Protiv ove furtimaštine digla se bura ogorčenja sa strane prisutnih Sokola i Sokolica, te nakon pola sata prepiranja i buke naši dopustiše, da se provede ova protupravilnost, t. j. da se predje na samo glasanje, jer su vidjeli da su u absolutnoj većini. Nakon poimeničnog glasanja palo je za naziv „Hrv. Sokol“ 71 glas, dok je protiv glasalo 117 sestara i braće. Ovi uvidjevši, da su bitku izgubili, ostaviše dvoranu uz izjavu, da istupaju iz društva. Nakon njihova odlaska budu u miru pročitana i prihvaćena pravila, te aklamacijom izabrano starešinstvo i uprava društva, kako slijedi: Starešina: br. dr. Božo Vinković; zamj. starešine: br. Mijo Blašković; načelnik: br. Dragutin Kubiček; načelnik kult. prosvj. odsjeka: br. dr. Pavao Fröhlich; odbornici: braća i sestre: Slavo Balaš, Albert Gotšlich, Josip Kopriva, Nikola Mateša, Marija Šajatović, Porin Šarić i Lujo Štefan; odbor. zamjenici: br. Mirko Kozina, Franjo Maštalka i sestra Slava Muškat; revizori: br. Ivan Fischer i Većeslav Žalud; izaslanici u skupštinu župe: br. Mijo Blašković, Mirko Kozina, Vladimir Lisac i sestra Slava Muškat; izaslanik u Sok. sabor: br. dr. Božo Vinković. — Do sada je istupilo iz društva oko 50 članova, ali baš uslijed toga je nastao vanredno živi interes u gradjanstvu za naše društvo, te se dnevno javljaju novi članovi, a što je utješljivo vrlo mnogo izvršujućih. Do danas se prijavilo preko 100 novih članova: a stalno je, da će taj broj naskoro narasti i na 500. Od prednjaka istupio je tek jedan član, dok su većinom istupili podupiratelji i nešto ženskih izvrš. članica. Ovi nezadovoljnici osnovaše svoj „Hrv. Sokol“, te ogorčeno agitiraju u gradjanstvu za upis u isti. Kod trijeznog ali gradjanstva pobudjuje taj postupak zaslu-

ženu reakciju, te se listom upisuje u naše društvo, koje će i nadalje neustrajivo razvijati zastavu jugoslavenskog narodnog jedinstva. Kako će se razviti najbliži događaji, o tome ću javiti posebnim dopisom. Zdravo! Š—n.

СОКОЛСКА ЖУПА БЕОГРАД.

У недељу, 12. марта о. г. одржана је редовна главна скупштина ове жупе. Присутни су били сви чланови старешинства као и делегати друштава и то: из Београда, Земунa, Старе Пазове, Панчева и Паланке, а остала друштва нису послала своје делегате из непознатих разлога. Скупштину отвара брат старешина Љуба Јовановић и после поздрава делегатима у кратким потезима износи рад старешинства у прошлој години, који је био задовољавајући. Са жаљењем је констатовао: да од једанаест друштава која припадају овој жупи раде свега пет и то: у Београду, Земуну, Ст. Пазови, Панчеву и Ковину, а остала т. ј. у Смедереву, Паланци, Обреновцу, Младеновцу, Ивињи и Руми нису била у могућности ништа да раде због оскудице вежбаоница и стручних учитеља, а нека од поменутих нису ни одговарала на дописе жупе, због чега је и рад старешинства био отежан, те и оно није могло одговорати својим обавезама према Савезу. Пожелео је да се рад у овој години настави интензивније. Говор брата старешине примљен је са одобравањем. Затим је брат тајник Ј. Димитријевић прочитао свој извештај, који је примљен са извесним примедбама. Брат начелник Мирослав Војиновић у своме опширном извештају износи рад Техничког Одбора Жупе (кога због његове опширности не износимо), али овога пута не можемо пропустити, а да брату Мирославу и његовим сарадницима не изразимо нашу најтоплију захвалност, на њиховом братском раду и пожртвовању за Сокољство, а брату Мирославу нарочито, који је тако рећи цео свој живот овоме посветио. Његов извештај је читаво дело и Жупа ће га знати сачувати и следбеницима показивати како се може и како треба радити за наш узвишени циљ. Присутни су са највећом пажњом саслушали извештај брата начелника и са захвалношћу примили знању уз живо клицање: „живео нам брате начелниче!“ Извештај начелнице сестре Миле Љ. Јовановићеве, такође је примљен без примедбе. Извештај начелника просветно-културног одбора брата Мих. Градојевића, из кога се видео врло жив рад овога одбора у прошлој години примљен је без замјерке. Најзад је прочитао извештај и благајник жупе брат Мића Петровић, кога је надзорни одбор прегледао, те га је и скупштина примила и одобрила. Како су сви извештаји примљени и управи старешинства дата разрешница — прешло се на питања и предлоге. Предлог старешинства да се овога лета, пре слета у Љубљани, одржи жупски слет у Београду после кратке дискусије, једногласно је примљен и стављено у дужност старешинству новом, да за извршење овога слета одмах предузме припреме. После неколико кратких питања, која су једногласно решена, приступа се избору новог старешинства и после 15 минута остав-

љених делегатима за споразум, на предлог брата Н. Дроњка, начелника соколског друштва из Земуна, једногласно су изабрани и то: за старешину брат Љуба Јовановић, за подстарешине браћа: Момир Коруновић из Београда и Душан Ј. Марковић из Старе Пазове, за тајника брат Радиша Нишановић, за благајника брат Мића Петровић, за начелника жупе: брат Мирослав Војиновић, за заменика брат Ђока Илић, за начелницу сестра Мила Љ. Јовановићева, за заменицу сестра Катарина Бајмеловићева, за просветно-културни одбор брат Михајло Градојевић, за параштај брат Вела Поповић и за контролу браћа: Михајло Предраговић и Јован Димитрајевић.

СОКОЛСКА ЖУПА БАЊА ЛУКА

Соколско друштво у Костајници приредило је 5. фебруара о. г. своју Академију. Познавајући њихове тешке прилике у којима живе, борећи се с многим незгодама и сметњама, те борбу са елементима непријатељски расположеним према овом малом и напредном броју Сокола, с поносом пишем ове ретке поручујући им, да устрају у започетом раду. Напредност овога Сокола јесу резултати технички спремног начелника брата Антона Лисијака, као и морална јакост њиховог старешине брата др. Г. Тадића, који је лепим речима отварајући Академију оцртао идеологију Сокољства и његове дужности у данима када нам је више него икад потребна, не само јака и велика душа човекова, већ велика и јака пожртвованост Соколска, помоћу којом ћемо доћи до оног, без чега нема живота и среће, а то је „Морала друштвеног“. Певачка секција соколска одпевала је песму Соколова, њих осам на броју, веома лепо и складно. Први наступише са слободним вежбама мушки параштај, њих 12 на броју, који су уз пратњу гласовира одвежбали слојно и слободно; они су били силним аплаузом публике код наступа и изведбе вежба поздрављени, а родитељи њихови сретним очима гледаху та мала телеса како поносно дижу своје главице, верујући тврдо, да ће срећа њихове деце једино кроз редове соколске идеје бити здрава, јака и сретна. Код игре са лоптом, која се дели у два табора, што је изводно исти параштај, публика је могла да запази на изразу тих малих лица понос на утакмицу за победом. „Maquet“ од Dusseka изводио је на виолини уз пратњу клавира по сестри Ј. Тадића г. Лабедјев, што је једна реткост у томе малом месту и признам, да би о њему морао изрећи суд много музикалнији човек од мене. „Арија Лизе“ из опере „Пикова Дама“ од Чајковскога, певала је сестра Јованка др. Г. Тадића вавремено лепо. Њезин „пијанисимо“ је у моментима одвео слушаоце у далеке сфере сентименталности, у чијем би тихом звуку лепог гласа чешће пожељели сањати будним сном лепоту и вежност. „Да су мени очи твоје“ од Биничког, певао је соло брат Фабијан Јурковић, који је својим потпуно слободним наступом у напред пружио добар успех: отпевао је особито лепо и топло, а слушаоци су га бурним аплаузом поново тражили. Вежбе са другим палицама изво-

дио је мушки нараштај са 11 вежбача, те о њима морам рећи, да је то одељење по своме складном правилном и лећим изражајем соколске озбиљности ту нече задивило публику и однело победу. Њихова лепа развијена тела пружају потпуну гаранцију будућих здравих Сокола, који ће као здрави расадници Соколске идеје дати оно, што од њих данас и тражимо. Вежбе са луковима изводио је женски нараштај, које су добро и сложено одвежбале, само са мало живота. Њихова вежбача одећа је била строго по правилу удешена, те је и тиме појачана слика лепоте. Слободне вежбе обавезатне за слет у Љубљави од брата Мурника, изводило је одељење Сокола од осам чланова. Дивно је било погледати, како овај млади и мали по броју Соко изводи покрете, које ни дугогодишњи Соколи не би прецизније извели. Њихови поједини ставови уверише нас, да су сигурни и јаки, па ће са непрекидним и неуморним радом прикључити у редове првих Сокола, и као такви бити на понос своје жупе и свих Сокола. На њиховим лицима запажа се срећа и радост, понос и јака воља, те вам браћо препоручујем да са вашим вредним и способним начелником братом Лисијаком устрајете у вашем раду, а онима који вам сметају и туђе се од вашег јата и братске солидарности поручујем, да ступе у Ваше братско јато, како би заједничким силама ојачали и испунили свету дужност оних Сокола, који живе своје дадоше за срећу и слободу нашу. Сестри Мили Бифлини, која је све вежбе изводила на клавиру припада сестринска заслуга око труда. У нади браћо, да ћете и на даље уложити све ваше силе око изградњава једног здравог и јаког Соколства помоћу кога ћемо да изградимо здравог човека са здравом душом, братски вас поздрављам са **Здравом!**

Д. Бижић.

Sokolska župa u Banjoj Luci održala je svoju III. redovnu glavnu skupštinu dne 12. marta o. g. Na skupštini su bila zastupana sva društva osim jednoga, a bilo je prisutno 16 delegata sa strane, po čemu se dade zaključiti, da je interesovanje za Sokolstvo i njegov rad u ovim krajevima znatno poraslo. Posle podnešenih izveštaja funkcionara, koje je skupština sa odobravanjem primila, a iz kojih se video znatan napredak Župe u ove dve godine u svakom pogledu, prihvaćena su nova župska pravila i izabran sledeći odbor: Starešina: br. dr. Stevo Moljević, advokat, Banja Luka; I. zamenik: br. Lazo Marković, posednik, Prijava; II. zamenik: br. Pero Radetić, trgovac, Prijedor; načelnik: br. Josip Mrzljak, kotar. predstojnik, Banja Luka; I. zamenik: br. Uroš Stefanović, trgovac, Banja Luka; II. zamenik: br. Milivoj Miletić, profesor, Prijedor; tajnik: br. Milan Puhalo, bank. činovnik, Banja Luka; blagajnik: br. Rudolf Cisarž, drogerista, Banja Luka; zapisničar: sestra Mila Jovetić, priv., Banja Luka; načelnik prosv. kult. odseka: brat Drag. Bajo, profesor, Banja Luka; odbornici: br.: Milenko Cikota trgovac, dr. Glišo Tadić advokat, Djuro Šolc knjižar, dr. Jovo Kujundžić advokat, Jovo Vuković trgovac, Hasan Šolc inžinjer, Djordjo Bugarski trgovac, Milivoj Medić trgovac, Mića Baslać posednik; zamenici: Milan Djumić činovnik, B. Dubica, Anton Lisjak, Kostajnica, Milan Banić dnevničar, B. Novi, Luka

Bralić trgovac, B. Gradiška, Drag. Ostojić trgovac, Prijedor, Milena Grubor, učiteljica, Dvor, Janko Školnik bank. čin., Prnjavor, Petar Djekić trgovac, Kobaš, Mila Pikić priv., Banja Luka; revizori: braća: Mića Baslać posednik i Milan Majstorović priv. činovnik, Banja Luka. Posle izbora novoga odbora donešen je zaključak, da se 28. i 29. juna o. g. održi II. župski slet u Banjoj Luci, te jedan manji slet u Prijedoru u mesecu septembru (dan će se naknadno odrediti). Osim toga su u Župu primljena definitivno Sokolska društva u Tesliću i u Kostajnici, te donešen zaključak da se što pre nabavi župski barjak, kako bi Župa na sletu mogla istupiti sa svojim barjakom.

ŠIBENSKA SOKOLSKA ŽUPA.

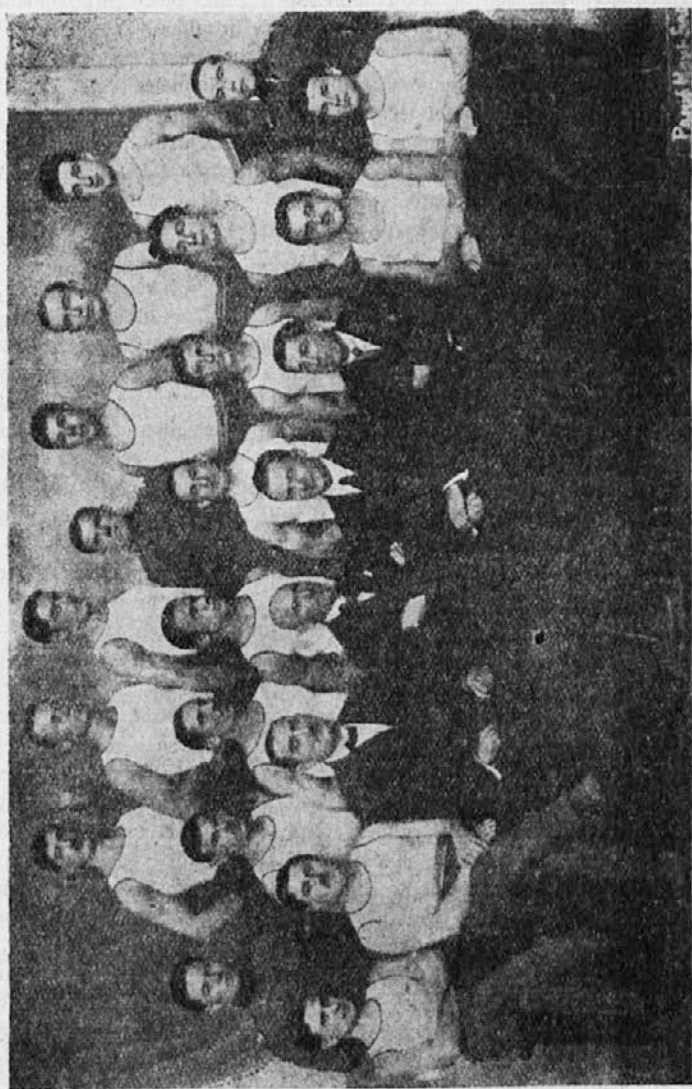
Sokolsko društvo Drniš. Odmah nakon talijanske evakuacije, i u Drnišu se je osnovalo Sokolsko društvo, na čelu sa našim dičnim i zaslužnim starostom bratom Josipom Regnerom, koji od svoje mladosti svim silama neumorno radi oko napretka Sokolstva, radi čega je bio vazda progonjen od austrijskih vlasti, a od talijanskih interniran u Italiji i na više mjeseci otrgnut od svoje obitelji. Društvo je u početku bilo u vrlo lošim prilikama, jer nije imalo nikakove imovine, osim zastave i par sprava, koje je od rasula starog Sokola (1914. god.) brat starosta Regner spasio i sačuvao. Ali doprinosima naših svijesnih građana i neumornim radom vrijedne drniške omladine, pod nastojanjem i uplivom brata staroste Regnera, uspjele nam je kroz ovih 8 mjeseci Slobode podignuti društvo do takove visine, da se u svakom pogledu može mjeriti sa društvima u većim gradovima, a sama društvena imovina, bez ikakova tereta, vrijedi oko 40.000 dinara. Članova i članica imade oko 150, a toliko isto muškog i ženskog dorasta i podmlatka, a što je najglavnije, nema u Drnišu žive duše — bez razlike vjere, staleža i partaja — koja s osobitom ljubavlju ne prati razvoj društva, te ga u svim prigodama, koliko može podupire. Vežbanja tek u uzorno, te ćemo i mi, i ako u malom broju, biti na Svesokolskom Sletu u Ljubljani po valjanim vežbačima zastupani u natjecanju. U ovome je pohvaliti naše vrijedne prednjake, koji uz bok vrijednog vodje brata Vjekoslava Nakića neumorno rade oko tjeļovježbe, a osobito hvala ide našeg podvodje brata Ive Zenića, koji je uzdržanjem uzornog reda i discipline te inim djelovanjem najviše doprinio napretku društva. Društvo još k tomu imade razne odsjeke, kao n. pr.: pjevački, glazbeni, diletantski, zabavni i t. d., koji zajednički češće daju uspjele zabave u korist Sokola. Pozorište maleno ali ukusno, izradio je brat Ivan Viličić štud. inž. u Brnu, uz pripomoć ostale braće, koji pod valjanom upravom brata dr. Filipa Marušića, jednom u mjesecu pruža našoj publici vrlo lijepe i uspjele predstave, od čega svakog mjeseca društvo bere čista prihoda oko 1500 dinara. Braća i sestre svake struke, natječu se da sve što treba društvu rade sami i tako mnogo doprinose te društvo ne treba da troši. Svima je pred očima isključivo uzvišena sokolska ideja, koja je u Drnišu od prvog momenta točno shvaćena, jer u društvu svaki brat bez razlike, dočekan je sa iskrenom bratskom ljubavlju. Inače cjelokupna sokolska uprava, vrijedna je u svakom pogledu hvale i priznanja. Dne 22. jan. 1922. g. održana je glavna god. skupština, na kojoj je uz najljepši sklad

izabrana ova uprava: Starosta: Regner Josip; podstarosta: Nikola Z. Adžija; vodja: Vjekoslav Nakić; podvodja: Ivo Zenić; tajnik: Milovan Opara; blagajnik: Marko Njeguš; gospodar: Ilija Bjegović; zapisničar: Dušan Cvijetić; odbornici: Novak Divko, Ilija Vlatić i Ivan Drezga. Revizorima: Slavko Novak i Ante Škovrlj. Sokol. sud: predsjednik: Tomo Mudronja; članovi: dr. Nikola Grubišić, Josip Grubišić, Špiro Manajlović i Ivan Bilušić. Od 1./V. do 31./XII. 1921. god. uprihodjeno je oko 18.000 dinara, a urashodjeno oko 16.000 din., što je — prema 2000 drniškog stanovništva — najbolja svjedožba o radu društva. Brat Janko Prehovec, prednjak i odaslanik Jugos. Sok. Saveza, pri reviziji sokolskih društava, zadržao se je kod nas par dana, i na dan Sv. Save prisustvovao je društvenoj svečanosti, te je ostavio naš krug s dubokim osvjedočenjem o valjanom radu u društvu, izrazivši se da društvo može biti u svakom pogledu uzorom drugim društvima. Eto, Drniš je pokazao koliko se može, kada se hoće. Sokolsko društvo doprinijelo je mnogo i oko sredjenja labavih mjesnih prilika koje su ostale kao posljedica dugog ropstva, jer je u svoje krilo privuklo svu svijesnu braću i sestre, a nesvjesne (nekoliko iznimaka) nastoji da dovede na pravi put. *Sokol.*

БАЧКА СОКОЛСКА ЖУПА

Tehnički odbor zajedno sa starešinstvom Bačke župe imajući u vidu najveću i najvažniju potrebu u stručnom i prosvetnom obrazovanju sokolskih prednjaka održao je od 1. do 14. II. 1922. god. u Novosadskoj Sokolani župski tečaj za svoje prednjake. Kao izaslanik od strane tehničkog odbora Saveza za ovaj tečaj određen je bio br. M. Vojnović. Učesnika na tečaju bilo je svega 20 i to iz Novog Sada 5, iz Starog Vrbasa 2, iz Žablja 2, iz Čuruka 2, iz Stare Palanke 1, iz Iriga 1, iz Sr. Karlovaca 1, iz Petrovog Sela 1, iz Sente 1 i 4 podoficira VII. pešadijskog puka u Novom Sadu. Časovi predavanja bili su svakoga dana od 8 do 12 časova u podne i od 2 do 5 časova po podne. Posle ovoga vremena učesnici prisustvovali su časovima dece, podmlatka i članstva muškog i ženskog novosadskog društva. Nedeljom posle podne bilo je slobodno. Podela predmeta za nastavnike bila je ovaka: sokolski sistem i u kratko sistemi drugih naroda, sprave: 12 vrsti vežbanja na spravama, proste vežbe (sistem), proste vežbe ljubljanske, različenosti, boksovanje, otpori, skupine, skokovi, metodiku i estetiku telesnog vežbanja predavao je br. M. Vojnović; strojeve vežbe, palice, koplja br. M. Teodorović načelnik Bačke župe; predavanja: istoriju sokolstva, organizaciju, prosvetu, i literaturu sokolsku br. dr. Vlada Belajčić tajnik Bačke župe; anatomiju, higijenu, fiziologiju i prvu pomoć u kratko br. dr. Toma Jovanović. Predavanja su bila teorijska i praktična. Glavna je svrha tečaja bila da učenici dobiju što više znanja u pogledu telesnog vežbanja a po sokolskom sistemu, da imaju jasan pregled o neiscrpivom izvoru bogatstva tog sistema kako za decu, podmladak, tako i za članove. Naročita pažnja obraćena je bila izboru korisnih vežbi za decu i podmladak, rasporedu vežbanja, dolasku za sprave, samom izvodenju vežbi i doskoku (na spravama i pri skakanju) kao i estetici sokolskog telesnog vežbanja u opšte bez koje ni jedna vežba ni pokret nesme se u sokolstvu ni zamisliti. Pored pažnje

za stručnu spremu nije se zaboravilo ni na sokolsku prosvetu pomoću koje tek pravi prednjak može postati u sokolstvu sve ono što se od njega sa pravom očekuje, to znači da bude svestrano spreman vaspitač poverenog

Učesnici na župskom prednjačkom tečaju Bačke Sokolske Župe sa svojim učiteljima.

mun araštaja i članstva u društvu i župi. Celokupno uzevši uspeh ovakvog prvog tečaja Bačke župe bio je vrlo dobar. Samo je želeći da u buduće ne bude ni jednog društva, koje ne bi na tečaj uputilo bar jednog svog prednjaka, kao što je bilo sada, kad od 20 društava samo 9 ih je bilo na

tečaju zastupljeno. Društvo koje ne šalje svoje prednjake na tečaj, to društvo kazni u prvom redu samo sebe, pošto na drugi način nema više mogućnosti da bi sebi stvaralo stručno obrazovane prednjake. Na drugom mestu takvo društvo koči ceo tehnički napredak u župi, pošto nije upoznato sa celokupnim napretkom župe i uvek ostaje za drugima. To više ne sme biti. Svako sokolski disciplinirano i svesno društvo mora da učini sve da se ovoj dužnosti odazove. Izgovora ovde nema! Ni materijalne žrtve ne mogu biti na smetnju. Učesnici tečaja većim delom bili su početnici. Ali pored toga što mnogi bio je doista iznenađen neočekivanim celodnevним naporom ipak opšte raspoloženje bilo je uvek vrlo dobro! Uvek se je našao jedan koji je počeo pesmom rano izjutra a svi ostali odmah su se priključili tako da pesma usred najveće zime razletela se u svaki kutić i suviše visoke Sokolane. To radi toga da bi se zagrejali, jer treba dodati da se tečaj održavao baš u vremenu najvećih mrazeva, kojih je ove zime bilo i da Novosadsku Sokolanu nije tako lako zagreјati. Ugao kod donje peći na taj način postao je istorijski, jer tamo su se svi najradije skupljali i za vreme predavanja. Lični uspeh kod svakog pojedinca bio je vidljiv. Najviše uživanja primetilo se u boksovanju, kada su počeli vežbati već kombinacije, i to veoma uspešno. U opšte interesovanje sviju učesnika za svaki predmet bilo je ozbiljno a to je već dovoljno da se može govoriti o uspehu. Medjusobni odnos nastavnika sa učenicima bio je bratski, čisto sokolski i razume se samo po sebi da na taj način su bili zadovoljeni i jedni i drugi. A to je glavno. Taj lični uspeh pak uspehom je i celine: društava i župe. A taj celokupan uspeh tečaja Bačke župe zaslužila je punim pravom. Treba napomenuti da je starešinstvo i tehnički odbor župe učinio sve da se ovaj tečaj omogući i da donese što više ploda za budući red i razvoj sokolstva u župi. A sve to je postignuto što ozbiljnost ovoga prvoga tečaja Bačke župe samo uzvišava. Tečaj je bio dobro organizovan. Najveću zaslugu za održanje tečaja na prvom mestu ima poznati celoj Vojvodini br. M. Teodorović sadašnji načelnik Bačke župe, koji je bio prava sokolska duša celog ovog važnog posla, a koji je i uspehom tečaja bio sav sretan kao malo dete. A sa njim redom i svi ostali. Zbilja — čudni smo mi sokoli! Disciplinirani, uzdržljivi kao čelik, odlučni a pri tome opet osetljivi, mekani tako da sličan unutrašnji uspeh jednog tečaja u sokolstvu i suzu radosti oku, čitavo uzbuđenje duše i toplo drugim nerazumljivo tajanstveno sokolsko osećanje ima da izazove. Ispiti učesnika tečaja nisu bili! Svaki od njih dobio je u kratko štampana predavanja pojedinih predmeta i uverenje od starešinstva o pohadjanju tečaja. Ispiti će biti docnije. A sada još nekoliko reči milim učesnicima tečaja: Dakle tečaj Bačke župe završen je bio uspešno! No to nije dosta. Dužnost je sada svakog od vas da na osnovi dobivenog znanja radite i dalje u svom društvu i da zbilja sprovedete i ostvarite sve ono što ste sami videli, osetili i naučili. U protivnom bilo bi samo šteta za vreme koje ste na tečaju proveli. S toga svi sada na ozbiljan posao i trudite se da budete svi najbolji i da opravdate nade i očekivanje svojih društava koja su vas na tečaj poslala i župe koja je vas bratski primila i na pravi put sokolskog prednjaka — vaspitača bar prvim korakom izvela. Dakle župa je vama dala sve što je mogla dati a na vama je sada da se taj

župi radom odužite. Nemojte nikada zaboravljati da je to vaša sveta dužnost i ponosno poštovanje za bolju i zdraviju budućnost ne samo vašeg društva i župe već i celog sokolstva i naroda. *Miroslav Vojinović.*

Главна Скупштина Бачке Соколске Жупе. У недељу 12. III. ов. год. одржана је у соколани новосадског Соколског друштва главна скупштина Бачке Соколске Жупе. На скупштини је било заступљено 15 друштава (од 21) са 27 изасланика, а присуствовало јој је и многобројно чланство новосадског Сокола. Својим присуством почастно је скупштину и председник месне организације Народне Одbrane г. Љотић, који је био по скупштинарима топло поздрављен. Старешина жупе бр. др. Бранко Николић отворио је скупштину кратким поздравним говором, сетивши се пре свега великих покојника из минуле године, великог краља Ослободиоца Петра I. и великог Сокола бившег савезног старешине бр. др. Оражена, којима сви присутни са трократним „Слава“ одаше почаст, и затим позвавши друштвене изасланике, да пажљиво саслушају извештаје старешинства и узму живог учешћа у дебати и у решавању предмета који су на дневном реду. Тајник жупе др. Владимир Белајчић у исцрпном реферату изнео је синтетичну и пластичну слику о животу Бачке Соколске Жупе у години 1921., изложивши је у оквиру целокупног нашег Соколства, а из перспективе општег нашег националног живота. У кратком историјском прегледу скицирао је развизитак Соколства, које ове године слави своју шездесетгодишњицу, окарактерисао његову улогу и његово значење пре и после рата, оценио његов удео у великом делу нашег Ослобођења и Уједињења; истакнуо реформистичке струје које су се под девизом „Новог Соколства“ у првим поратним временима јавиле и тачно прецизирао одношај Соколства према политици, т. зв. „културној борби“ с „Орловима“, према држави и незиним установама, нарочито војсци и школи, и коначно према другим културним и хуманим друштвима. Затим је дао тачан резиме рада у самој жупи, из кога саопштавамо ове податке: Жупа броји 21 друштво са по прилици 200 чланова. Најјача су друштва Суботица са 477 чланова и Нови Сад са 320 чланова. Од провинцијалних друштава најснажнија и најактивнија су: Ср. Карловци, Петровци, Чуруг и Србобран. Брисана су два друштва (Ада и Мол), обновила су рад два друштва (Фелдварац и Ст. Футог), а ново придошло је соколско друштво у Иригу. Општа карактеристика прошлогодишњег рада јесте извештај застој у напретку готово свих друштава, сем Суботице и Новог Сада, где је нарочито од јесенас запажена знатна активност. Као главни узрок овој стагнацији има се сматрати материјалистичко-егоистички дух времена, економском кризом и социјалном бедом угушени идеализам, непознавање и по томе омаловажавање соколске мисли и организације те слаба соколска пропагандистичка акција. Чисто гимнастички део рада био је сразмерно доста интензиван, док је култ.-просветни рад врло подбацио. Организовање потоњег биће један од главних задатака наредне године.

Завршио је свој извештај апелом на сва друштва, да чим интензивније наставе започете припреме за жупски слет у Суботици (28., 29. јуни) и свесоколски слет у Љубљани (12.—16. август 1922.), која ће оба бити од великог значаја не само за соколство, него за целокупан наш народ. Начелник жупе бр. Милан Теодоровић поднео је стручан извештај о техничком раду у жупи, из кога видимо следеће: Три најкрупнија догађаја у животу и раду наше жупе у прошлој години јесу: 1) жупске утакмице, одржане 12. јуна 1921. год. у Новом Саду; 2) учествовање на II. покрајинском соколском слету у Осеку о Видовдану и 3) жупски предњачки курс, одржан од 1. до 15 фебр. о. г. На жупским утакмицама узело је учешћа свега пет друштава са шест оделења и то: Нови Сад (два оделења), Ср. Карловци, Петроварадин, Суботица и Ст. Футог. Успех утакмице је био овај: а) Код оделења чланова: Ср. Карловци (77.50%), Нови Сад (73.75%), Петроварадин (458.75%), б) код оделења чланица: Нови Сад (61.25%), Срем. Карловци (56.25%), Суботица (52.50%). Код утакмице појединаца истакли су се нарочито: Србобран (Милан Петровић, Милован Малетин и Гојко Миковић), Суботица (Богдан Мирковић), Нови Сад (Аца Сланкаменац, Ђура Илић, Витомир Терзин), Ср. Карловци (Никола Станимировић, Михајло Вукосављевић, Војин Срдих). На II. покрајинском слету у Осеку учествовала је жупа са 229 чланова и 163 чланица, од тога вежбача: 95 чланова и 72 чланица. На савезним утакмицама приликом слета однела је жупа многе победе. Жупски предњачки течај представља највећи успех у техничком раду жупе. Курс је похађало 20 учесника, међу овима и 3 подофицира VII. пешадије. Наставни план обухватио је: соколски гимнастички систем теоретски и практични, соколску идеологију, историју гимнастике и Соколства, соколску организацију и администрацију, соколску хигијену. Жупски предњачки испит положили учесници на лету. Успех курса врло леп. Припреме за жупски и свесоколски слет у пуном су току, па ће се још интензивније наставити, тако да је успех и једног и другог слета са техничке стране осигуран. Из извештаја благајника види се, да је стање жупске благајне у години 1921. било следеће: актива 4308.67 дина, пасива 1543.75 дина, готова имовина 2759.92 дина. Скупштина је извештаје с одобравањем узела на знање и закључила, да се извештаји тајника и начелника имају одштампати и у циљу соколске пропаганде у чим више примерака растуриати међу народ. Затим су прихваћена нова жупска правила према напрту, закљученом на гл. скупштини Југославенског Соколског Савеза у Осеку, уз неке измене, предложене по тајнику жупе. Име жупе остаје и надаље „Бачка Соколска Жупа“. Створен је и надаље закључак, којим се установљује жупски порез са 2 дина од члана и 10% чистог прихода од свих соколских јавних приредаба. Изабрана је нова жупска управа и то: др. Игњат Павлас, старешина жупе, инж. Коста Петровић (Суботица) и пуковник Мирослав Томић (Нови Сад) заменици старешине, др. Владимир Белајчић тајник, Милан Теодоровић, начелник, Зора Туцићева начелница, Алекса Попов благајник, Бошко

Мештеровић и Паја Даљев ревизори, те др. Игњат Павлас (Нови Сад), Милан Теодоровић (Нови Сад), др. Бранко Николић (Н. Сад), Коста Петровић (Суботица), Панајот Мподраговић (Орем. Карловци) и Адолф Салонтај (Петроварадин) изасланици жупе за гл. скупштину Соколског Савеза.

Међу евентуалним предлозима примљена је резолуција, којом се најенергичније осуђује сепаратистички покрет у једном, за сада врло незнатном деду хрватског Соколства, који је провазшао из соколског друштва са Вилзоновог Трга у Загребу, а ставио се у службу једне деструктивне политичке групе. Истакнуто је непоколебиво стајалиште Бачке Соколске Жупе на начелу интегралног народног јединства и јединственог Соколства и потпуно поверење и признање Старешинству Југославенског Соколског Савеза у Љубљани.

На предлог бр. Косте Петровића закључено је, да жупа приликом Краљевог венчања по штафетним тркачима пошаље из Суботице у Београд депешу, која би имала стићи на мету брзином брзог воза и коју би старешина жупе имао тада из руке последњег тркача лично предати Краљу. Организација ове штафетне трке поверена је техничком одбору жупе. На концу је бр. Коста Петровић известио о припремама за жупски слет у Суботици, чије је одржање финансијски већ осигурано и за који влада у целој Бачкој велико интересовање тако да ће тај слет бити највећа соколска и национална манифестација летње сезоне у Бачкој. Тиме је рад скупштине завршен. Добивши новог и снажног подстрека за рад, прожети љубављу за народ и отаџбину, вратили су се соколски изасланици са ове, у сваком погледу достојанствене скупштине својим друштвима, да наставе своје велико соколско дело. Ново старешинство жупе, у коме седе опробани стари соколски борци, даје цуну гаранцију, да ће то дело с успехом бити окруњено. У то име, на почетку његова рада, ми га поздрављамо са громким **З д р а в о !**

Соколска читуља из бобрана. Брат Гавра Велић, послистичар преминуо је 4. марта г. после дуге и тешке болести.

Покојни брат Гавра био је један од најодушевљенијих и најсвеснијих наших сокола. Није било оне соколске јавне вежбе; слета, или било какве соколске приредбе или манифестације где он није учествовао активно; није било оне препреке која је њега могла задржати, ни оне приватне дужности која је њему могла сметати кад је требало у корист сокола учинити што.

Колико је био поштован и омиљен међу браћом соколском, толико је исто цењен био и у ширем грађанству, што се приликом сахране његове јасно очитовало, јер је спровод био тако величанствен, да га сличног у Србобрану давно није било.

Нека је вечни спомен таквим соколима. Слава му!

СОКОЛСКА ЖУПА БЈЕЛОВАР

Sokolsko društvo u Vel. Grdjevcu. I Vel. Grdjevački separatiste digoše se, da brane „Hrvatstvo“ u našem Sokolu, premda ono nije bilo

ugroženo, jer od nekih 60—70 člaova bila su samo četvorica Srbi. — Bili su to pritajeni Jugoslovci, jer u ove dvije godine odkako osnovasmo društvo, za njih se znalo samo po ubiranju članarine da članovi, a nijedan naš istup (javnu vježbu, koncerat i zabavu) nisu posjećivali, i to smo mi stalno opazali. A sada, kad smo mi — od njih prezreni Sokoli — teškom mukom sa strane i sa naših zabava stekli vrlo lijepu svotu i neke sprave — htjeli bi da je to njidovo. Starješinstvo Jugosl. Sokolskog Saveza je svojim riješenjem br. 250/S od 11. februara t. g. svu tu gospodu isključilo iz cjelokupnog Jugosl. Sokolslva. Za ovu godinu ušli su u upravni odbor: br. Franjo Lovrak, kao starosta; br. M. Banja, kao zamjenik staroste; br. S. Radotić, kao načelnik i tajnik; br. V. Pupa, kao blagajnik; br. Lj. Mihaljica, M. Bosanac, F. Knapek, sestra Slavka Turopoljac i Marija Jozing, kao odbornici. Članovi-ce marljivo uče proste vježbe za svesokolski slet u Ljubljani, a do danas se već prijavilo 10 članova-ca, koje dolaze u Ljubljani na slet. — Zdravo!

—an—tić.

СОКОЛСКА ЖУПА НИШ.

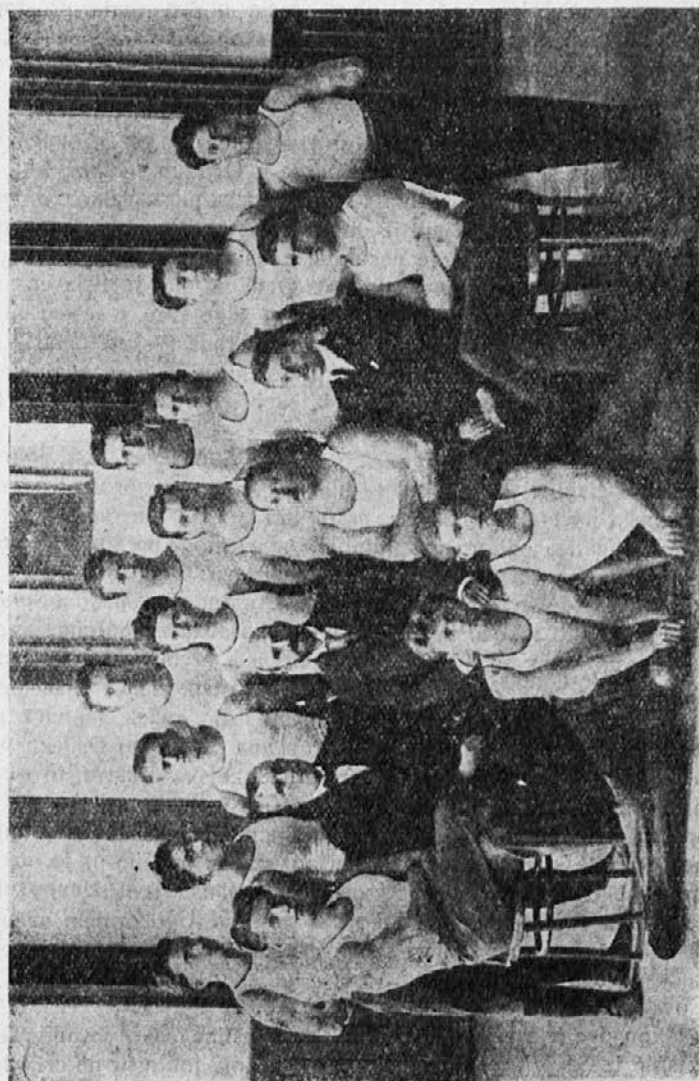
Топличко соколско друштво у Прокупљу на скупштини својој од 19. II. 1922. г. изабрало је нову управу, која се је конституисала: Управни одбор: старешина брат Војта Боучек, окр. инжињер; начелник брат Александар Штеглов, наставник гимназије; зам. старешине брат Љуба Јанковић, инвалид; секретар брат Жика Димитријевић, књиговођа фин. управе; благајник брат Михаило Ликовић, чинов. грађ. секције; чланови управе: бр. Ј. Пурић, секретар начелства, Добривоје Такић, трг., Обрад Будић, кројач и Илија Ивановић, судски писар; заменици браћа Ахмет Вељовић, настав. гимназ., Љуба Пешић, трг. и Л. Јовановић трг.; Надворни одбор: браћа Драгомир Поповић, трг., Јордан Роткоман, трг. и Богдан Шћепановић писар фин. управе; културно-просветни одбор: браћа Вицко Вистић учитељ, Тодор Петровић, учитељ и Љубинко Букумировић магистар фармације.

SOKOLSKA ŽUPA RIJEKA

Tehnički odbor sokolske župe Rijeka. Tehnički odbor župe Rijeka priredio je na Sušaku župski prednjački tečaj, koji je održan od 19./II. do 5./III. 1922. Za prednjački tečaj prijavili su se: Antončić Grga, Omišalj, Barbarić Anton, Dobrinj, Burić Ivan, Aleksandrovo, Hajdin Gjuro, Srpske Moravice, Herman Grga, Draga, Ilić Grga, Omišalj, Jelusić Milan, Trsat, Lukatela Drago, Kraljevica, Sobotinčić Blaž, Cernik, Žic Franjo, Aleksandrovo, Smokvina Serafin, Draga, Banić Slavko, Sušak, Ban Venceslav, Sušak, Stojević Milan, Sušak, Vranić Vitomir, Sušak. Od svih je Vranić Vitomir i Lukatela Blaž položio ispit sa odličnim uspjehom, a ostali sa dobrim.

U tečaju predavali su braća Dr. Nikola Bačić, gradski fizik i Dr. Bonetić Nikola, kr. kot. liječnik, anatomiju i prvu pomoć, Ante Petro-

vić, profesor, povjest sokolstva, Mezorana Ivan, o sokolstvu, Marijan Boras, učitelj telovježbe, proste i redovne vježbe, Matija Videc, privatni činovnik, vježbe sa spravama i lahku atletiku, Dr. Janko Bedeković, kr. vladin tajnik, Tyršov sustav telovježbe u teoriji i praksi.

I. Župski prednjački tečaj sokolske župe Rijeke.

U tom tečaju podučavalo se i vježbalo od 7 i pol do 12, te od 14 do 21 dnevno.

Uspjeh je bio veći u teoriji, nego praksi, jer su polaznici mladi sokoli, koji nisu imali potrebnog predznanja i dovoljno tjelesne jakosti i okretnosti za izvedbu svih vježbi.

Ovaj tečaj je održavan na Sušaku, prem je Sušak još okupiran po kraljevini Italiji i prem su u to doba talijanski fašisti vodili najodlučniju borbu na Rijeci pucajući i iz topova, što je dokaz, da sokol, ako hoće raditi može i pod najtežim prilikama, ako su mu samo vodje ljudi odlučni i neustrašivi, koji hoće ne samo rečju u zatvorenim prostorijama, već i djelom provesti svrhu Jugoslavenskog Sokolskog Saveza, a to jest jačati nacionalnu svijest i poraditi na tome, da se oslobodi od tudjinskog jarma i posljedni pedalj zemlje, koju nastava Jugoslaven.

Čišćenje u Ogulinskom Sokolu. Dana 26. marta t. g. obavljena je redovita glavna skupština društva Sokola u Ogulinu. Odbor, koji je na prošlogodišnjoj skupštini izabrala separatistička ulica, dakako da nije cijelu godinu ništa radio, pa mu je dobro došla agitacija za istupanje iz Saveza i župe, da tako svoje nesokole oduševi za iste revne sokolske radenike. Treba najme znati, da je u Ogulinu bio Jugoslavenski i Hrvatski Sokol, koji su se na nalog Saveza i župe 1920. u jeseni fuzionirali i time dakako pokopali svaki sokolski rad. Plakati oglasili su ljetosnju skupštinu sa dnevnim redom u kojem je nakon apsolutorija starom odboru došao predlog za istup iz župe i Saveza i osnutak „Hrvatskoga Sokola“.

Znajući agresivnost separatističke ulice i čuvajući čast Sokola Savezu vjerni članovi sakupili su se njih 78 u drugim prostorijama a na skupštinski početak izaslali su brata dra Josipa Gendića, koji je nakon podijeljenoga odboru apsolutorija i stavljenoga predloga za istup dao u ime svoje i ostalih drugova slijedeću izjavu:

„Sokolsko društvo u Ogulinu nalazi se u Jugoslavenskom Sokolskom Savezu i kao takovo imade se ono pokoravati zaključcima starešinstva odnosno upravnoga odbora J. S. S., a u prvom redu Saveznoj skupštini, koja je suverena za sveukupno Sokolstvo, dakle i za ogulinski Sokol, koji je stupio u taj Savez i koji je još uvijek članom župe, koja je u Savezu. Pošto je posljednja skupština Saveza u Osijeku prihvatila jedinstvena društvena pravila za sva Sokolska društva, to su ta pravila obvezatna i za ogulinski Sokol, koji je stupio u taj Savez, pa ih skupština ogulinskog Sokola imade prihvatiti i nema ih prava mijenjati bez dozvole starešinstva J. S. S. Upozorujem nadalje na to, da su ta pravila obvezatna, jer su potvrđena po Ministarstvu Unutrašnjih Dela, a pravila vrijede za sva Sokolska društva. Upozorujem na ove činjenice i ulažem u ime svoje i svojih drugova protest protiv predloga i zaključka ovoga dijela skupštine, jer ova skupština nije vlasna da stvara ovakove zaključke.“

Nakon ove izjave i pošto je taj dio skupštine ipak prihvatio predlog za istup iz Saveza i primio nova pravila, koja još nisu po državnoj vlasti odobrena, dakle trebao tražiti dozvolu za konstituirajuću skupštinu novoga društva, raspustio je izaslanik žup. oblasti g. Petar Kajfež kr. žup. tajnik taj dio skupštine kao nedozvoljen i pošao u druge prostorije gdje je nastavljena skupština po Savezu vjernoj braći sokolima, koja je prešla na daljnu točku dnevnoga reda: izbor odbora, te

izabrala odbor od prokušanih sokolskih radnika pod vodstvom starješine Josipa Majnarića, šefa agrarne reforme, zamjenika starješine Miloša Vuksana, trgovca i načelnika Dra Zdravka Lenca, odvjetnika.

Na molbu novoga odbora da mu se putem oblasti preda imovina koju drže neki pojedinci, koji nisu više članovi društva, izdala je županijska oblast odluku, kojom je do riješenja spora po Savezu imenovan komesar oblasti, koji je smjesta preuzeo imovinu, dok nam ne stigne riješenje Saveza, da smo mi jedini pravi predstavnici Sokola i vlasni i dužni imovinom upravljati.

Oduševljenje među pravim prijateljima Sokola jest veliko, a za Sokolstvo jest velika korist, što se je riješilo separatističkih elemenata, te se tako njihov dosadanji nerad pretvorio u intenzivan rad, kakovi je bio i onaj prijašnjega jugoslavenskoga Sokola.

Očukujemo rešenje Saveza. Sada nas je 159 braće i sestara. Zdravo!

BANATSKA SOKOLSKA ŽUPA

Osvrt na prosvetno-kulturni rad u vršačkom Sokolu. Pre rata u svim se sokolskim društvima gojio fizički rad, retka su društva, koja su priredjivala predavanja, jer su na sve budno pazile propale austro-ugarske vlasti. Prestale su nasilničke države bitisati, stvorili smo željkovanu slobodu i dobili smo naše novo Jugoslovensko Sokolstvo. Prestalo se gojiti samo telesni rad, stupio je napred i duševun život. Sabor u Novom Sadu jednoglasno prihvaća prosvetnu sokolsku ideju. Sokolstvo u Hrvatskoj i Slavoniji i Dalmaciji bilo je na priličnom stepenu razvitka, jer su prilike bile dosta povoljne. Amo u Vojvodini sokolska društva mogla su postojati jedino kao gimnastička udruženja; javan nacionalan rad bio je zabranjen, ali zato je ipak mnogome Sokolu čeznulo srce za oslobodjenjem. Došao je dan slobode i vojvodjanski Sokoli mogli su se javno nazivati Sokolima. Prvi je rad i opet bio na gimnastičkom polju. Većina Sokolova zastupala je ideju, da je gimnastički rad jedini sokolski rad. Ta je ideja bila zastupana bez obzira da li je o Sokolstvu mislio inteligentan ili neinteligentan čovek. Došavši u Vojvodinu — u lepi Vršac — nisam mogao da fizički radim u Sokolu zbog prevelikog broja naučnih i gimnastičkih sati u realnoj gimnaziji a i zbog posledica petgodišnje vojne službe — nedovršenih studija. Prešavši sretno ovo poslednje počeo sam putem ovamošnjih novina širiti sokolsku ideju. Uvideo sam, da se ovamošnje Sokolstvo mora duševno podignuti i upoznati sa sokolskom idejom i sokolskim prvacima. Malo kasnije došao je amo da obilazi sokolska društva naš simpatični i agilni brat D. M. Bogunović, koji je održao nekoliko predavanja i konferencija glede sokolskog kulturnog rada. Ni moje pisanje o duševnom sokolskom radu ni predavanja brata Dušana nisu imala na starije generacije nikakvog uticaja, ti stariji ljudi mišljenja su: „Sokoli su samo za turnovanje“, ovako misli starija inteligencija i neinteligencija; čast onoj maloj šačici starijih, koja shvaća i sa simpatijom prati prosvetan rad našeg Sokola. Jedva jednom i osnovali smo prosvetno-kulturno odelenje Sokola. Bez ikakove buke i vike latilo se odelenje svog

posla: počela su se držati predavanja, poseta je bila prilična, sve sam mladji svet dolazio je i slušao o sokolskoj ideji iz usta raznih govornika. Ostati samo pri predavanjima nije u sokolском programu, moralo se ići dalje, počela se i deklamovati po koja pesma. Interes kod mlađih počeo je da raste, zaželela se omladina i pesme i svirke. Nekoliko ih se složilo, posudiše tambure i osnovaše tamburaški zbor. Počela se davati sela, omladina je sve više i više napunjala Sokolanu, danas ih dolazi na stotine da slušaju sokolska predavanja a posle toga uhvati se omladina za ruke, igra kolo za kolo, ne ide po kafanama, ne klatari se po ulicama i rado pita, kada će opet biti selo. Vidi se, privikla se na Sokolanu, upoznala je u njoj sokolsku dušu, a to je ono glavno, ova omladina ne će misliti kao njezini ocevi i matere. Sva sela pohadja i ona mala šačica starijih i s uživanjem promatra omladinu, kako sluša, igra i posle vesela odlazi. Sokolska prosveta naučice ju da štedi svoje zdravlje, naučice ju upoznavati sokolsku organizaciju, stvorice iz nje sokolske apostole i kada se ona razleti po celoj državi ili kao kulturni ili kao manuelni radnici sejaće sjeme, što ga je u Sokolani požnjela a narod će onda biti spašen, biće prosvetčen i istom će mu onda sinuti zlatno sunce Slobode! Odeljenje se pobrinulo i za valjanu literaturu za članstvo. Raznim darovima osnovana je knjižnica, knjige se prilično čitaju, čitale bi se još i više, ali u gradu ima pet društvenih i javnih knjižnica, te nije ni čudo ako se iz sokolske knjižnice ne posudjuju u većoj količini. Rad, koji smo započeli ne smemo zabataliti, jer time bi zgrešili prema svome milom i dragom narodu, zbog kojega je i bilo ovo odeljenje ustanovljeno. Omladino, pohadjaj i nadalje Sokolanu, jer budeš li dobar Soko-lica, bićeš valjan muž i žena, bićeš dostojan građanin-ka ove države, koja je vrlo velikom zaslugom naših Sokolova sagrađena. Omladino, pohadjaj sokolska predavanja! Zdravo!

Ante Tadić.

Извештај рада просветно-културног одељења Сокола у у Вршцу 1921. Просветан рад за Соколство почео се у Вршцу ширити преко месних новина. Прва соколска предавања одржао је брат Д. Богуновић, када је 1920. г. обилазио окосеља друштва. Просветно-културно одељење основано је 1921. г. у месецу фебруару, када је одржана главна скупштина. На првој одборској седници изабрао се просветни одбор и одмах је почео да ради. Почело се најпре с предавањима и одржало их се осам. Предавања су била: 1) брат старешина Светислав Стојаковић, свештеник „О благоупокојеном краљу Њ. В. Петру I.“; 2) брат тајник Богдан Димитријевић, опш. чиновник „О покојном брату др. Ивану Оражену; 3) брат председник просветно-културног одељења Анте Тадић, професор, „Потреба предавања и уопште о теловежби“; 4. и 5) „Соколско васпитање“ (у два пута), 6) „Соколски слет у Осеку“, 7) „О брату др. Јосифу Шајнеру“; 8) брат Вељко Димитријевић, опш. чиновник, „Соколска идеја“. Ова предавања држана су или за себе или приликом села. Предавања је походило 857 чланова и 238 гостију. Дакле на сваком предавању око 140 људи. На селима се декламовало, вежбало и свирао је ново основани соколски тамбурашки збор, после села приређивала се играња

али само са народним играма. Декламовала су следећа браћа и сестре; Миленко Топољанин, Надежда Илић, Лазар Јанчић, Миша Бурдулић, Боривој Станић, Душан Поповић и Светозар Топаловић. Декламовале су се песме: * * * Три јунака — три Сокола, Смрт мајке Југовића Хајдук Вељко, Богумил Тони: Соколић; А. Р. Младеновић: „Ка плавом мору“; В. Ј. Илић; „Стари Краљ“ и „На обалама Јадрана“. — Одељење је гајило на селима и вежбање под водством брата Карла Направљика. Вежбало се вежбе прашког слета 1920. за чланство и вежбе с малим обручима за чланице. У почаст соколских првака и благоупокојеног Краља Петра I. одржане су академије са садржајем који је напред назначен. У помен брата Оражена била је 24. априла; у помен покојног Краља и у почаст брата Шајнера 20. новембра. Одељење је основало и властиту књижицу. Почетак је био тежак. Овде нам је прискочило у помоћ министарство просвете с обилним даром у књигама, те нам је тако осигурана књижица. Још су нешто даровали појединци и здравствени одсек из Новог Сада, а нешто се и купило. Дароватељима топло захваљујемо. Књиге се посуђују на четрнаест дана уз наплату од 10 пара. Данас имамо у библиотеци стручних књига 30, забавних поучних 170, 14 слика, летака и зидних табела, укупно 216 комада. Члановима је било посуђено 87 књига. Књиге је издавала сестра Ј. Миленковић, књижничарка. Одељење је претплаћено на све соколске листове у држави. „Соколски Гласник“ држао је 75 члан-ица, „Весник Техничког одбора“ примало је 9 браће и сестара, „Соколић“ из Љубљане 1, а из Београда 4 чланова-ица. Претплатника „Слетског Весника“ било је 22. Међу чланство поделило се 100 здравствених упута бесплатно. Међу чланове било је распродано других соколских едиција 54 комада. Укупно се раздало 1038 екземплара. Одељење је одржало само једну самосталну седницу, јер су се сва његова питања расправљала у седницама главног одбора. У месецу јулу и августу нису се држала предавања, јер је владала ужасна врућина, а у септембру и октобру био је одсутан на допustu брат председник, те је сав рад одељења био заостао. Сва се села одржавају у Соколани, коју омладина врло радо похађа, те се надамо, да ће нам успети одгојити разбориту будућу соколску интелигенцију. Морамо се захвалити Српском црквеном певачком друштву, што нам је увек посуђивало столице и клупе за села, те тиме потпомагало наш културни рад и захваљујемо му се на посуђивању тамбура, које још због малих прихода не можемо набавити. Овај је извештај био једногласно примљен у главној скупштини дне 5. фебруара. — Здраво. — Управа просветно-културног одељења Сокола у Вршцу.

*

Одбор просветно културног одељења Сокола у Вршцу конституисао се у недељу дне 19. II. како следи: Председник Анте Тадић професор, заменик председника Миша Петровић чиновник, деловођа Милан Пантић чиновник, благајник Рада Стојадиновић учитељ, председник тамбурашког подељења Александар Поповић, књижничарка

Јованка Миленковић, заменица књижничарке Невенка Богдановић, др. Илија Николајевић као и професор Владимир Шимић као наставник.

Село у почаст брата др. Јиндриха Ваничека одржало се дне 15. I. на којему је брат Анте Тадић, професор говорио: „Биографија бр. др. Ваничека“ и после тога предавање њему у почаст „Како ће нам чланство и до старијих година остати у Соколани“. Дне 19. II. одржали смо село у помен погинуле браће Мишка Јовановића, Данила Илића и Вељка Чубриловића, те је спомен слово о тим соколским жртвама држао брат председник културно-просветног одељења.

СОКОЛСКА ЖУПА КРАГУЈЕВАЦ

Соколско друштво у Јагодини. Још 1920. г. био је покушај да се оснује Соколско друштво у Јагодини. Није готово ништа урађено. Председник соколског друштва „Душан Силни“, које је било основано 1914. г. и тако брзо спречено ратом, предао је рад новоизабраној управи. На томе је и остало. Рад није могао почети, многе незгоде нису се могле савладати. Немање вежбаонице, справа и способног вође били су главни узроци томе. Али јануара 1921. г. ова управа са још неколико заузимљивијих грађана сазове седницу и на њој се изабере нова управа, на чијем је челу стајао бр. Др. Мих. Димић као председник. За начелника буде изабран брат Чех Карло Доек, који је баш тада дошао из Ческе за наставника гимнастике у овд. Учитељској школи. Рад је одмах почео, јер се сада имала чврста рука за то. Прво је почео радити мушки и женски подмладак, а затим и чланови и чланице у уступљеној учионици гимназије. Радило се енергично, тако да смо успели да дамо нашу прву соколску забаву 13. фебруара. То је први пут да се појављујемо пред публику, између које је ретко ко знао шта је Соколство. Успех није био тако сјајан, али су опет обе стране биле задовољне. Дошло је лепо време. Могло се радити и на пољу. Чланова је било све више. Прикупљена су и деца, било их је много, а ми, међутим, нисмо имали спремних предводника, али се ипак радило. Рад је текао доста добро и правилно и успели смо да на први дан Духова (19. VI.) приредимо јавни час и увече забаву. На јавном часу наступали смо сви. Прву тачку су имала женска деца. Наступила су сва одељења од једном, свако са засебном игром. После је наступио женски подмладак с луковима и мушки подмладак с простим вежбама. Време се почело туштити, дунуо је јак ветар, а чланице су наступале и кад су се враћале плуснула је киша. У пркос њој наступили су чланови и вежбали под плуском. У вече смо вежбали на велико задовољство публике. Сутра дан смо пошли на излет до оближње вароши Параћина.

Дошао је слет у Осјеку. Пошли смо само чланови и чланице. Нисмо наступили, и ако спремни за вежбе. Бр. начелник је хтео да будемо прво само посматрачи. Осјек је био од великог утицаја на нас вежбаче-почетнике и соколе у зачетку.

После је настао кратак распуст. По повратку бр. начелника из Ческе рад почиње опет. Пред нашим очима је била сада Љубљана. Ми морамо тамо наступити, те зато не губимо ни часка за спремање, у коме нам је успех скоро осигуран.

Приредили смо још неколико забава. Последњу 19. фебруара о. г. На њој се могао видети успех годишњег рада нас вежбача и утисак који учинисмо на саме грађане бијаше велик. С приходом с те забаве (7000 дин.) и нешто раније скупљеног новца могли смо одмах поручити најпотребније справе из Љубљане. Колико смо добили у моралном погледу показала нам је понајвише Годишња Скупштина. Одржана је 5. марта 1922. г. Грађанство се листом одазвало. Прво су поднети реферати о раду друштва под старом управом, које им је скупштина признала. Затим је изабрана нова управа, управо допуњена стара. Старешина бр. Др Мих. Димић, благајник бр. М. Братић, начелник бр. К. Долек остају исти, само су подстарешина бр. Страх. Дамњановић и још неколицина одборника новоизабрани. Културно-просветни одбор је посвећен бр. Драг. Тимићу, као прочелнику. У току године су одржана десетину предавања, већином од стране омладинаца. Последњих дана приредили смо излет до вароши Паланке и тамо дали јавни час, а у вече забаву. На дочеку (25. III.) учествовали су и соколи и грађанство и војска те је успех био врло леп. Гостопримство самих грађана је било велико. Сваки од излетника је понео најбоље — ене собом. — Здравом!

С. П. В.

БЕЛЕШКЕ

РАСПИС

Делегације Министарства Финансија у Љубљани.

Бр. Б. II. 7. ех 1922.

Распис за плаћање такса на улазнице.

Министарство финансија, генерална дирекција за посредне порезе у Београду, огласило је следећи оглас од 3. јануара 1922. бр. 234:

По тачци 1. тарифна поставка 9. а) таксне тарифе на улазнице за државна позоришта, државно привилегирана позоришта, уметничко-дилетантска позоришта као и за уметничке концерте, снижена такса по 10% вредности улазнице.

По другом ставку опомене 1. к тариф. поставку 99. а) таксне тарифе се та такса не плаћа за поучна предавања, поучне и господарске изложбе или вечере и вежбе соколских (орловских) и гимнастично-шпоретских друштава, али само ако се уједно не приређују и плесне забаве.

Из тога је схватљиво, да су осим улазница за споменута позоришта оптерећене само улазнице за уметничке концерте са таксом од 10% вредности и да су те таксе опроштени осим поучних предавања, поучних и господарских изложба, само још вечери и вежбе соколских (орловских) и гимнастично-шпортих друштава, али то само у случају, ако се истодобно не приређују и плесне забаве.

Поједине установе пак спајају своје приредбе за које би морали плаћати снижену таксу (уметнички концерти) или некоје, које су опроштене таксе (вечери и вежбе соколских (орловских) и гимнастично-шпортих друштава) и плесне забаве, те рабе разне начине, само да избегну законитим одредбама и да избегну плаћању целе таксе.

Тако издавају поједине установе за такве своје приредбе посебне улазнице за забаву — плесну забаву — и посебне улазнице за уметнички концерт, односно за гимнастичку вежбу, те уређују њене улазницама тако, да је цена улазници за забаву минимална, цена пак за концерт или вежбу превисока.

На тај начин хоће да получе, да се главни део дохотка опрости таксе или да плате снижену таксу, или пак закониту таксу само од незнатног дела дохотка.

Пошто се плесне забаве имаду сматрати за саставни део, односно за продужење концерата, вечери и вежби соколских (орловских) и гимнастично-шпортих друштава, и зато су такве приредбе оптерећене са 20% таксе од вредности улазнице, генерална дирекција посредних пореза објављује за осигурање државних интереса следеће:

Све установе, које су за своје приредбе опроштене плаћања таксе или које плаћају снижену таксу, морају плаћати потпуну 20%-тну таксу од вредности улазнице или добровољних доприноса, ако спајају са својим приредбама плесне забаве и ако се те плесне забаве и приредбе одржавају у истој половини дана и у истој згради, без обзира на то, дали се издавају друге улазнице за или посебни позиви за приредбу и друге за плесну забаву.

Исто се тако мора, ако се осим улазнице или добровољног доприноса мора платити у одређеном износу или добровољно за гардеробу, послугу, програм, плесни ред, разне значке, свеће, жигице, цигарете и тому слично, и од те сакупљене своте платити 20% као таксу.

Делегација Министарства Финансија

у Љубљани, дне 1. фебруара 1922.

Делегат: др. Шавник с. р.

Шаљите претплату за „Сок. Гласник“

Sokolstvo u Jugoslaviji. Pod ovim naslovom osvanuo je u 7. broju „Težačkih Novina“, glasila težačkih vijeća pučke stranke u Dalmaciji, članak, koji je uperen protiv našem sokolstvu, a koji pledira za klerikalnu organizaciju orlova. Nije potrebno tek naglašivati, da je naše nacionalno sokolstvo uzelo vidnog udijela kod razaranja bivše austro-madžarske monarhije i da se je, duboko prožeto idejom narodnog ujedinjenja, odmah nakon prevrata 1918. god. potpuno stavilo u službu ove ideje, koju i danas neslomivo i požrtvovno vrši. Stoga ataka samozvanih „Težačkih Novina“ na naše jugoslavensko sokolstvo promašuje cilj, ali ona ujedno pokazuje svu golotinju metoda s kojima se klerikalci služe. Prosta je izmislijotina kada se u tome članku tvrdi: „Tužbe sa svih strana, da sokol kvari mladež, da se drže nečedne zabave, koje osobito zlo djeluju na žensku mladež i djecu“. Ali da svoju organizaciju orlova bar koliko-toliko pridignu na račun našeg sokolstva, prenašaju „Težačke Novine“ u svom članku neke već zastarjele pasuse iz zagrebačkog „Katoličkog Lista“ i „Narodne Politike“, nastojeći prikazati naše sokolstvo kao protukršćansko. Medjutim ostalim se obaziru na predavanja, koja sam prije dvije godine održao u sokolu u Zagrebu, te iznašaju iste floskule s kojima je operisao i „Katolički List“. Pa kao što sam odnosnim piscima obećao da ću se prvom danom zgodom u brošuri osvrnuti na sujet same stvari, to će tada i pisac spomenutog članka u „Težačkim Novinama“ imati prilike da se osvjedoči: ima li što u biti protukršćanskog u predavanjima, u kojima sam iznio savremeno stanje moderne znanosti i spoznaje zakonitosti koja u svemiru vlada. Nemam namjere da se upuštam u polemiku s klerikalnim „Težačkim Novinama“, ali moram kao član sokola najodlučnije odbiti insinuaciju o protukršćanskom odgoju našeg sokolstva. Naše sokolstvo ide vjerno stopama svojih prvih učitelja, ono je do sada polučilo ogromne uspjehe na svim poljima fizičkog i psihičkog života slavenskih naroda, nalazi se neprekidno u razvoju i snaženju. — te kao takovo izlaže slobodno svoja načela i stoji u službi vječne istine i pravde. Nije slučaj da članak protiv našem sokolstvu izlazi u klerikalnom listu, koji je namijenjen dalmatinskim zemljoradnicima. Medjutim čvrsto

sam uvjeren, da ovakove farizejske metode ne mogu upaliti kod svijesnog i kulturnog dalmatinskog zemljoradnika.

11. marta 1922. „Primorski Glasnik“.

Prosvetno-kulturno odeljenje sokolskog društva u Beogradu priredilo je Sokolsko Selo u korist ruskih Sokola 12. februara t. g. u dvorani II. Beogradske muške gimnazije, sa ovim rasporedom: Sokolski pohod, svira sokolski orkestar; 1. Čajkovski: Potpuri, svira sokolski orkestar; 2. Sokolima! govor br. M. Gradojevića; 3. Čajkovski: duet g-dja Ševalije i g-dja Bikova; 4. Rahmanjinov: Romansa, peva g-dja Ševalije; 5. Jakobson: Romansa, peva g-dja Bikova; 6. Rimski Korsakov: * * * peva g. Savelijev; 7. * * * recituje br. Žuravski; 8. Ruske igre: a) sestre Kolobove, b) brat Maslačenko; 9. Čajkovski: Barkarola, svira sokoiski orkestar.

— Sokolsko Selo priredilo je 8. aprila o. g. u čast bratskog Čeho-slovačkog naroda u dvorani II. Beogradske muške gimnazije sa ovim rasporedom: Sokolski pohod, svira sokolski orkestar; 1. Dvoržak: Slovenske igre br. 8, svira sokolski orkestar; 2. Pozdravna reč, br. M. Gradojevića, predsednika P. K. O.; 3. * * * recituje g. E. Černi; 4. Češke narodne pesme, g-djica M. Suhankova; 5. Muzički trio, inž. g. J. Kos; 6. Češke pesme, g. J. Stradal; 7. Melodrama, g-dja E. Lazarević; 8. Pesme češke dece, Š. i M. Škarka; 9. Češka Beseda, narodna igra, igraju članovi Čeho-slovačkog društva u Beogradu; 9. Smetana: Fantazija iz „Prodane Neveste“, svira sokolski orkestar; 11. Dr. Jos. Štolba: „Lopov“, pozorišna igra u 1 činu.

Sokolsko društvo u Crikvenici javlja braći Sokolima, koji su po svom privatnom zvanju iskušani knjigovodje i dopisnici, a po sokolskom radu požrtvovalni, agilni i ispitani prednjaci, da imade na raspolaganju jedno prazno mjesto knjigovodje sa unosnim berivima kod jednog solidnog i renomiranog dioničkog društva u Crikvenici a koje se mjesto imade popuniti poslije 1. travnja. Prednost imadu ona braća, koja su već radila u kojem građevnom poduzetništvu ili poduzeću drvene struke. Ona braća, koja bi želila doći u Primorje i ovdje se ustrajno posvetiti sokolskom radu i preuzeti kod našeg društva

mjesto učitelja tjelovježbe, neka se obrate na **Sokolsko društvo** u Crikvenici, koje će im najpripravnije dati sve nužne informacije.

Соколско друштво у Панчеву тражи спремног и квалификованог вођу. Понуде, документоване, писмено на брата старешину др. Никола Драгићевић, лечник, Панчево.

Natječaj. U kupilištu Lipik raspisuje se mjesto *knjigovodje* vještog bilanciranju. Nastup po mogućnosti odmah. Godišnja plaća prema pogodbi, stan u naravi, rasvjeta, ogrijev i uživanje vrta. Reflektirati mogu muške i ženske vrstne sile. Ponude sa svjedočbama i oznakom novčanih uvjeta najkasnije do 15. maja o. g. priposlati na: *Uprava kupališta Lipik*.

Ovo se mjesto preporučuje braći prednjacima, koji su vješti vođenju knjiga, jer je dobro i stalno. Uprava kupališta je pravna u sporazumu sa br. Sokolskim društvom u Lipiku uzeti u obzir u prvom redu dobre Sokole — prednjake. (Pr. Ur.).

MINISTARSTVO PROSVETE

Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca

odelenje za srednju nastavu

S. N. Br. 3932.

14. marta 1922. god. u Beogradu.

Direktoru Gimnazije

I U Ljubljani otvorena je moderna tvornica sprava za telesno vežbanje: „Bašin i drug“, Pred škofijo ulica 19. Ljubljana. Pošto je ova tvornica prva i jedina domaća, industrijsko preduzeće u našoj državi, obraća se pažnja svim školskim nadležnostima da u slučaju potrebe narudžbine sprava za telesno vežbanje vrše kod pomenute tvornice. II. Istovremeno preporučuje se nastavnicima telesnog vežbanja da se za dopunu svoje lične i školske stručne literature za lelesno vaspitanje obrate, prema potrebi:

Jugoslovenskom Sokolskom Savezu,
Narodni Dom, Ljubljana

što je neophodno potrebno i shodno raspisima ovog Ministarstva koja se odnose za jednoobraznu nastavu telesnog vežbanja po svim školama naše države.

Po naredbi Ministra Prosvete
za Načelnika Odeljenja za Srednju Nastavu
Inspektor: M. Đ. Karić s. r.

IZ UREDNIŠTVA

Kako se u zadnje vreme nakupilo mnogo, a pri zaključku lista i vrlo važnoga materijala, to smo morali majski broj izdati kao dvobroj (5. i 6. broj) te će list zbog toga izaći nekoliko dana donije.

Stigne li u mjesecu maju važnijih stvari obzirom na predstojeći slet i t. d., to se pre sleta neće menjati redovito mesečno izlaženje lista.

Redakcija se zaključuje 24. aprila 1922.

IZ UPRAVE

Svima pretplatnicima, koji ovogodišnju pretplatu nisu još poslali šalјemo ponovno i posebno uplatne čekovne listove i molimo, da nam pretplatu čim prije doznače.

Sva bratska Sokolska društva, koja prošlogodišnju pretplatu nisu još potpuno podmirila i kojima je zbog neplaćanja pretplate po naredjenju br. Jugošlovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani dalnje šilјanje lista obustavljeno, molimo još i ovim putem da je tečajem mjeseca maja ove godine svakako podmire. Ona društva, koja se pored tolikih opomena ni ovom pozivu ne odazovu, biće predložena Jugoslovenskom Sokolskom Savezu i donešena u narednom broју Sokolskog Glasnika.

Доброљни прилози. Браћа: И. Томић, Имотски, К 10.—; Стјепан Рап, Вуковар, К 10.—; Др. Владо Велајчић, Нови Сад, К 40.—; Карол Долинар, учитељ, Ст. Пазова, К 60.—; Др. Бранко Николић, Нови Сад, К 40.—; И. Шијанец, Крижевци, К 12.—; Ђуро Милић, Анатин, К 20.—; Бранко Машић, Ириг, К 20.—; Владимир Глигорин, Оросламош, К 20.—; Хамид Фазлагич, Чапљина, К 60.—; Драгутин Ретл, Нова Градишка, К 20.—; Драган Поповић, Загреб, К 400.—; Петар Бижић, Загреб, К 340 и

Сестра Катица Тосић, Проскурице, К 20.— — Свима братска хвала и Здраво! — Т. Јањанин.

Брат Ј. М.: Јави се пуном адресом.

KNJIŽEVNOST.

Primili smo sledeće knjige:

Fran Erjavec: Srpske narodne pripovetke. Izdala Učiteljska tiskarna u Ljubljani. Cena tvrdo vezano Din. 18.—.

E. Gangl: Sfinga. Drama u 4 čina. Izdala Učiteljska tiskarna u Ljubljani. Cena tvrdo vezano Din. 13.—.

Andrej Rape: Mladini. VII. svezak sa 5 slika. Učiteljska tiskarna u Ljubljani. Cena tvrdo vezana Din. 9.—.

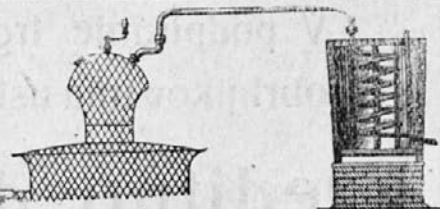
Ispravak

Sokolski Glasnik br. 3. str. 83., rubrika zdravstveni odbor Č. O. S. treba da stoji 1,500.000 — a ne 5,000.000 sušičavlj.

— Na strani 117. u br. 4. Sokolskog Glasnika u posljednjem redu stoji „v Gjurgjevcu ...“ mjesto „v Grdevcu ...“, pa molimo čitaoce da to isprave.

ВЛАСТИТИ ПРОИЗВОД КОТЛОВА

Безопекућих модерних казана за печење ракије у ниском облику и свакој величини, с килерима (хладницма), израђујем за велике творничке пећаре и сваке мање намјештај и превозим као и све у моју струку спадајуће послове, котлове за штедњаке, пеање рубља, прво-разредне солидне израде, отпоемам уз најјефтиније цене. Купујем све вості старих котлова.

МИЛОШ ЗАГОРАЦ, казанџија - котлар. Загреб, Илица број 170.

Mestna
hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1920.

K 200,000.000 vlog.

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

**Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu
odplačevanju dolga.**

**V podpiranje trgovcev in
obrnikov ima ustanovljeno**

Kreditno društvo.

Гимнастичке и шпортске справе
Справе за игре.

БАШИН и ДРУГ

ЉУБЉАНА, Пред Шкофију 19.

Прва југословенска творница, која се бави
изкључиво израђивањем

Соколских и шпортских справа.

Добивају све врсти

вежбачих справа,

преузима потпуну опрему

вежбаоница и соколана.

Извршује све у ту струку спадајуће

поправке.

На жељу шаље нацрте и прорачуне,
подаје стручњачке савете гледе градње
и уредбе вежбаона и летњих вежба-
лишта.

Ценике на захтев шаље бесплатно!

MAJKE!

Tražite
samo

DJEČJE BRAŠNO

Salubra

najbolja hrana za dojenčad!

Vanredno jačajuće sredstvo
za rekonvalescente i slabe
ljude svake dobi.

DOBIVA SE SVAGDJE.

Kemička tvornica živežnih preparata

„SALUBRA“ D. D.

ZAGREB • NOVA GRADIŠKA

Narudžbe prima glavno zastupstvo za
Jugoslaviju:

HRV. DION. PROMETNO DRUŠTVO VIROVITICA.